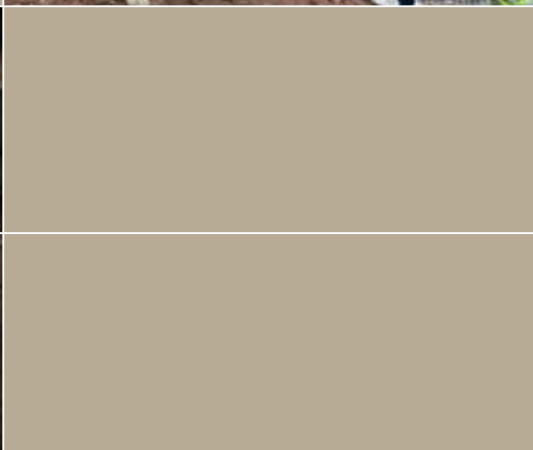

Årsrapport 2009

2009

Evaluering av norsk utviklingssamarbeid

Innhold

Den store evidensdebatten	3
Fire lærdommar frå 2009	4
Blir evalueringsrapportane brukte?	9

Sammendrag av evalueringer 11

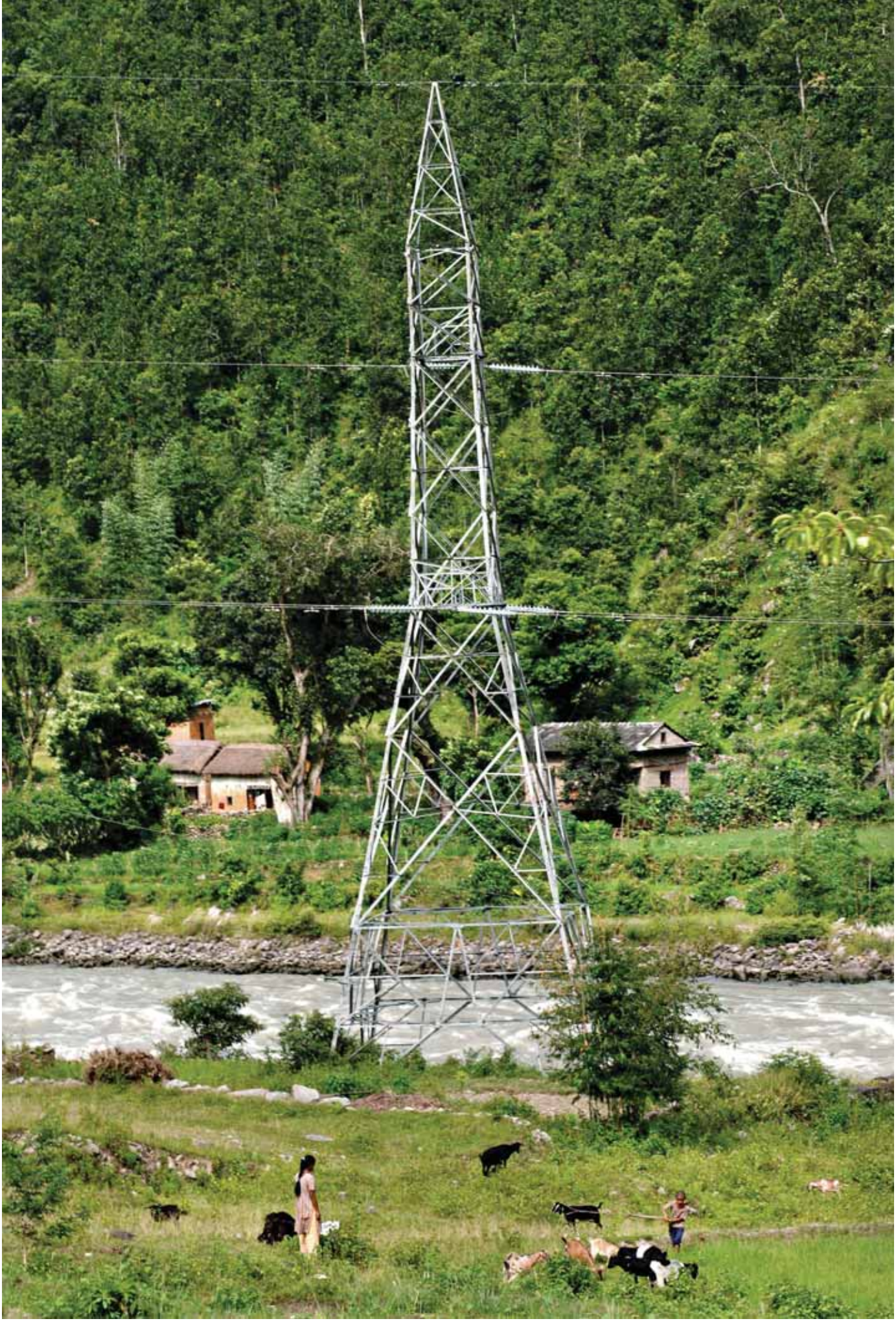
Evalueringer som er i gang per 1. januar 2010	11
Nepal. Utdanning for alle 2004-2009	12
Felles giverkontor i Juba, Sør-Sudan	13
Norske frivillige organisasjoners arbeid i Nord-Uganda (2003-2007)	14
Norsk støtte til vern av kulturarv	15
Norsk støtte til fredsbygging i Haiti (1998-2008)	16
Mineryddingsarbeidet til Norsk Folkehjelp	17
Utviklingsrelatert forskning og utvikling (NUFU) og masterstudier (NOMA)	18
Tsunami-bistand evaluert fire år etterpå	20
Verdensbankens bistand til helse	22
Verdensbankens analyser av sosiale konsekvenser av reformer	23
FNs utviklingsprogram. Resultater i Uganda	24

Sammendrag av studier 25

Den globale bistandsstrukturen og tusenårsmåla for helse	26
Evalueringer av multilaterale organisasjoners miljøbistand	27
Norsk støtte til næringsutvikling på Sri Lanka	29
Grunnlagsstudie for evaluering av den norske miljøhandlingsplanen	30
Verdensbanken. Skogvern som tiltak mot tropisk avskoging	31
Tilstandsrapport for det internasjonale humanitære systemet	32
Avbinding av bistand	34

Bruken av evalueringane frå 2005 og 2006 35

Norads stipendprogram	35
Kvinner Kan-programmet på Vest-Balkan	35
Noregs rammeavtale med FNs miljøprogram UNEP	36
Strategien for kvinner og likestillingsarbeidet i utviklingssamarbeidet	37
Samarbeid mellom utdanningsdepartement (Norge, Zambia og Nepal)	37
Fredskorpset	38
Fleirgivarevaluering av budsjettstøtte som bistandsform	38
Fleirgivarevaluering av internasjonal bistand etter tsunamien	39
Oppfølging av evaluering (skjema)	40

Den store evidensdebatten

I 2004 starta to amerikanarar noko dei kalla *The Evaluation Gap Initiative*. Det eksisterte eit holrom i vår kunnskap om utvikling fordi det var så stor mangel på solide evalueringar av verknadene av utviklingstiltak, meinte dei. Vi mangla evidens – bevis, prov – som grunnlag for vår kunnskap. To år seinare kom rapporten frå ei arbeidsgruppe som vart nedsett: *When Will We Ever Learn? Ville vi – ønskte vi – å lære?* Kritikken mot den tradisjonelle bistandsevalueringa var sterk, og bistandsorganisasjonane vart oppmoda om å leggje seg i selen for å dokumentere effekten av sitt arbeid. Den vakte oppsikt og skapte ein heftig debatt, som venteleg var.

Innafor internasjonale forskar- og evalueringstilgjengleg har det i lang tid gått ein stor *evidensdebatt*. Den handlar blant anna om bruken av kvantitative versus kvalitative metodar i evaluering, og har spissa seg omkring bruken av randomisering – tilfeldig utval – i evaluering. Diskusjonen går ofte på tvers av faglege skiljeliner, men har også hatt ein transatlantisk dimensjon. Amerikansk evalueringstradisjon har sverja meir til bruk av kvantitative metodar enn den europeiske.

Den europeiske evalueringforeininga – der den nystarta norske evalueringforeininga er blitt medlem – går mot det synet at den beste eller einaste vitenskaplege måten å evaluere effekt på er gjennom kontrollert bruk av tilfeldig utval. Foreininga går inn for å bruke fleire metodar. Randomisering kan brukast i visse høve der det til dømes er enkle samanhengar mellom tiltak og forventat resultat. Men metoden er sjeldan brukbar i komplekse situasjonar, der utfallet er eit resultat av mange forhold. Slik vil det oftast vere i utviklingssamarbeidet, og ikkje sjeldan i resten av verda også.

Vi sluttar oss til det synet. Likevel er det ikkje vanskeleg å vere samd i at vi må bli betre til å måle resultatata på bakken av utviklingspolitikken og bruken av bistandspengane. Difor har vi dei siste åra lagt større vekt på nettopp dette i våre evalueringar. I denne rapporten kan vi også vise fram meir konkrete resultat enn tidlegare. Vi trur det ikkje berre skuldast at vi er blitt betre til å stille spørsmål om resultat, men også at det er ei betring i å få til resultat.

Men gode nok er vi ikkje, verken til å evaluere eller til å framskaffe resultat. Difor har vi nå blitt med i det nye programmet som er blitt lansert som ei oppfølging av initiativet frå Nancy Birdsall og Ruth Levine, *The International Initiative for Impact Evaluation*, 3ie, saman med 20 andre givarorganisasjonar, stiftelsar og frivillige organisasjonar. Den britiske regjeringa og Gates Foundation har sikra betydelege summar til programmet. 3ie fungerer som eit slags forskingsråd, og deler ut støtte til søkjarar frå sør og nord for verknadsevalueringar. Responsen har vore stor, også frå institusjonar, styresmakter og organisasjonar i sør.

3ie gir også faglege råd om søknadene i utgangspunktet ikkje held mål. For givarrepresentantar i utviklingsland må dette vere eit godt høve til å gå saman med styresmaktene i landet og andre aktørar om studiar for å svare på spørsmål om kva som verkar og ikkje verkar, svar ein ikkje kan få gjennom ordinære gjennomgangar.

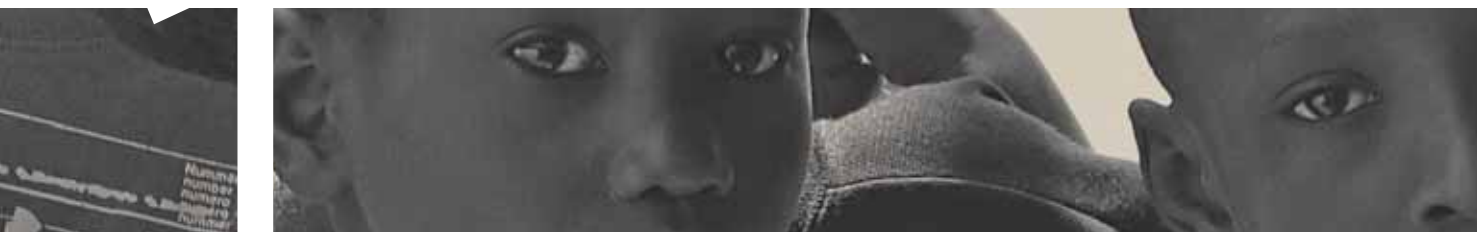
Nå vil ikkje slike metodar kunne gi svar på alle spørsmål. Det er ikkje mogleg å leggje fram *resultatet* av alle delane av norsk bistand. Norge er oftast berre *ein* medspelar i internasjonal bistand og gir våre bidrag til større program eller gjennom multilaterale organisasjonar. Då kan vi sjeldan seie at eit resultat *skuldast* norsk støtte, men vi kan seie at vi har gitt eit *tilskot* til resultatet. Endå vanskelegare blir det å fastslå dei langsiktige verknadene av norske pengar og norsk utviklingspolitikk, fordi det blir så mange forhold som spelar inn.

Saman med evalueringfolk i andre land arbeider vi stadig for å gjere metodane våre betre. Og vi varierer metodane. Vi har ei heilt anna tilnærming når vi skal evaluere norsk fredsinnsetning på Sri Lanka enn vi brukar når vi skal vurdere langtidseffektene av norsk bistand til landbruk på Madagaskar. Vi kan ikkje alltid gi like presise svar. Men vi meiner bestemt at ved å tilpasse metodane kan vi gi meningsfulle svar på verknadene av dei aller fleste delane av norsk utviklingspolitikk.

Asbjørn Eidhammer
Evalueringdirektør

Fire lærdommar frå 2009

Vi er blitt betre til å få fram resultat, men det er langt fram

Ei rad rapportar i 2009 kan dokumentere konkrete resultat for fattige menneske, betre enn det er gjort i tidlegare evalueringar. Det har vore ein klar framgang for skoledekinga i Nepal, frå 86 prosent av barna i 2003 til 92 prosent i 2008, ein auke som blir endå større når ein veit at barne-talet totalt har auka. I det vanskelege Nord-Uganda har dei norske frivillige organisasjonane mellom anna sørgja for utdanning og husly for interne flyktingar, skapt inntekter gjennom al av oksar og geiter, auka medvitet om barns rettar og tilbydd energisparande omnar som minskar arbeidsbyrde og -risiko for kvinner og barn. Norsk fredsinn-sats i Haiti bidrog til å redusere spenningar, og Norsk Folkehjelp har i stor grad nådd sine mål når det gjeld å fjerne landminer. Norsk bistand til næringsutvikling har vore med å skape 1500 arbeidsplassar på Sri Lanka.

Men framleis er det langt att før norske bistandsaktørar blir gode nok til å dokumentere resultat, anten resultata er gode eller ikkje så gode. Fleire rapportar peikar på dette. Norske organisasjonar er for svake på å gjere greie for måloppnåing, seier rapporten om Nord-Uganda. Den norske innsatsen på Haiti manglar system for oppfølging og sikring av resultat, og viser at det er behov for eit system for å lære og dele kunnskap. Andre rapportar frå 2009 og tidlegare viser det same. Vi held ikkje godt nok oppsyn med nødhjelpa, seier rapporten om tilstanden i internasjonal humanitær bistand.

Bistanden er for kortsiktig

Ein svakhet som blir peika på i ei rekke rapportar er at det langsiktige arbeidet for å byggje opp kapasitet og sikre berekraft ikkje er godt nok. Sjølv om lokale organisasjonar er blitt styrka i Nord-Uganda, har norske organisasjonar gjort lite for å byggje opp langsiktig kompetanse. Norsk bistand til høgare utdanning og forskning i utviklingsland har vore med og bygd betydeleg kapasitet, men det er meir enkeltpersonar enn institusjonar som nyt godt av støtta. FNs organisasjon for utdanning, vitskap og kultur UNESCO brukte i ein del tilfelle internasjonale fagfolk når det fanst lokale som kunne gjere jobben, og den lokale forankringa var svak.

Denne mangelen på langsiktig tenking er ikkje på nokon måte spesielt norsk. Studien av langtidsverknadene av bistanden etter tsunamien viser at ein la meir vekt på tenestelevering enn kapasitetsbygging. Tilstandsrapporten for internasjonal humanitær bistand peikar på at lokale styresmakter blir tekne for lite med i arbeidet, og Verdsbankens evaluering av bruken av fattigdomsanalysar viser at desse studiane ikkje hadde nokon effekt på landas analysekapasitet. Verdsbankens evaluering av innsatsen for offentleg sektor i 2008 viste også få resultat av betydning for institusjonelle endringar.

Rapporten om stønad til parlament, som vart lagt fram i februar 2010, peikar på at dette arbeidet ofte har vore for mykje ad hoc. Det er i samsvar med tidlegare års evalueringar når det gjeld petroleumsektoren, vasskraft og fiskeri, som viser at langsiktig innsats gir resultat.

Denne mangelen på langsiktig tenking er ikkje på nokon måte spesielt norsk.

FN-organisasjonar har vanskar med å levere bistand effektivt

Felles for fleire av evalueringane og studiane i årets rapport er at vurderingane av bistand gjennom FN-organisasjonane ikkje var oppløftande. Eit par av desse studiane vurderte også FN som kanal i forhold til andre kanalar for bistand, noko som ikkje ofte blir gjort. Ei studie av 14 evalueringar av multilaterale organisasjonars innsats på miljøområdet rangerte FN lågast etter dei multilaterale utviklingsbankane og internasjonale frivillige miljøorganisasjonar. Blant anna stiller rapporten spørsmål ved den tilleggsverdien FNs miljøprogram UNEP har i den internasjonale miljøbistanden. I evalueringa av bistand for å ta vare på kulturarven i utviklingsland får UNESCO kritikk for ineffektivitet, svak lokal forankring og lite samarbeid med lokale institusjonar. Konsulentane stiller spørsmål ved at broparten av den norske støtta på dette området går gjennom UNESCO, og meiner Noreg bør styrkje sitt bilaterale engasjement på området.

Det er ikkje minst byråkrati og manglande effektivitet FN-organisasjonane blir skulda for. Landstudien av FNs utviklingsprogram UNDP sitt program i Uganda illustrerer dette godt. Evalueringsteamet fann at UNDP ikkje var effektiv i gjennomføringa av program i tida etter konflikten i Uganda, særleg når det gjaldt krav til rask og tilpassa respons. Organisasjonen hadde ingen strategi for kapasitetsbygging, og dei langsiktige resultatane er moderate. Andre studiar av

UNDP sine resultat på landplan stadfestar i alle fall til ein viss grad dette bildet. UNDP får blant anna sterk kritikk for ineffektivitet og svake administrative rutinar i Afghanistan.

Eit lyspunkt – om det er på eit anna nivå – er at betre organisering av FNs nødhjelpsarbeid gjennom eit sentralt fond og klyngetilnærming synest å ha gitt resultat.

Det er ikkje noko nytt at FN blir klagd for å vere ineffektivt. Og eit fåtal slike studiar er ikkje nok til å kunne trekkje vidtrekkande konklusjonar om FN som kanal for norsk bistand. Men desse rapportane dokumenterer tilstanden på mange nok område til at det gule lyset er på sin plass.

Det er ikkje minst byråkrati og manglande effektivitet FN-organisasjonane blir skulda for.

4

Den internasjonale humanitære bistanden blir betre planlagt og forvalta

Det har skjedd framsteg i forvaltninga av den internasjonale humanitære bistanden. Det gjeld særleg arbeidsformene i systemet, slik som samordningsmekanismar, finansieringsformer og reiskap for å analysere og vurdere behov. Men systemet er framleis svakt på fleire grunnleggjande måtar, slik som når det gjeld leiarskap og evne og vilje til engasjement direkte med målgruppene for nødhjelpa. Dette kjem fram av den første tilstandsrapporten for internasjonal humanitær bistand, som er gitt ut av det internasjonale nettverket for evaluering og læring om nødhjelp ALNAP, og som byggjer på ei lang rad evalueringar og forskingsrapportar.

Givarane er blitt flinkare til å prioritere, og bistanden kjem oftare i rett tid enn tidlegare. Det er også utvikla nye måtar å gi støtte på, slik som kontantstøtte og auka bruk av lokale marknader. Det har vist seg at fungerande marknader og kunnskap er viktigare enn infrastruktur når ein skal byggje opp att samfunn etter ein katastrofe, seier evalueringa av bistanden etter tsunamien.

Auka satsing på beredskap både gjennom etablerte ordningar og det nye nødhjelpsfondet i FN (CERF) har vore med og gjort systemet meir effektivt. FNs klyngetilnærming har også hjulpet. Dei administrative kostnadene med desse ordningane er høge, men kan forsvarast, ifølgje tilstandsrapporten.

Men framleis blir det gjort for lite for lokal og nasjonal kapasitetsbygging. Systemet er ennå orientert for mykje ovafra og ned, med risiko for å undergrave lokale krefter heller enn å byggje opp under dei.

Positivt er det også at evalueringane av langtidsverknadene av innsatsen etter tsunamien viser at ein langt på veg har lykkast i å knytte eit godt samband mellom nødhjelp, rehabilitering og utviklingstiltak i tsunami-innsatsen. Rapporten trekkjer også fram det som er blitt gjort for å redusere risikoen for at nye naturkatastrofar skal gjere like mykje skade.

Også to evalueringar av norske organisasjonars humanitære innsats stadfestar dette inntrykket. Norsk Folkehjelp har nådd sine mål i sitt mineryddingsarbeid, og har spela ei viktig rolle i å utvikle nye metodar på området. Kirkens Nødhjelp bidrog til å redusere spenning og betre livet for folk i Haiti før jordskjelvet.

Blir evalueringsrapportane brukte?

I denne rapporten informerer vi årleg om Utanriksdepartementets vedtak om oppfølging av evalueringsrapportane. Gjennomgangen i år viser at Departementet ikkje i alle tilfelle har følgd instruksjonen på dette området. Ei skjematisk oversikt over slik oppfølging finst på side 40 i denne rapporten.

For første gong har vi i år også gjort ei systematisk oversikt over bruken av evalueringsrapportane. Vi har gått gjennom alle rapportane frå 2005 og 2006 for å kartleggje korleis dei er blitt brukte, kva tiltak som er gjorde for å følgje opp tilrådingane, og kva konsekvensar dei har fått for gjennomføringa av utviklingspolitikk og bistand på dei aktuelle områda.

Som ein vil sjå har alle rapportane hatt konsekvensar for politikk og praksis, om enn i ulik grad. Det norske stipendprogrammet for studentar frå utviklingsland vart lagt kraftig om etter ei evaluering i 2005. Evalueringa av den norske kvinnestrategien, som viste at integreringsstrategien i stor grad hadde mislykkast, var ein viktig premis for utarbeiding av ein handlingsplan for kvinner og likestilling for den nye raudgrøne regjeringa, ein plan der eigne mål og midler for dette føremålet kom inn att i utviklingspolitikken. Evalueringa av samarbeidet mellom Noreg og FNs miljøorganisasjon UNEP låg til grunn for ein ny samarbeidssavtale med denne FN-organisasjonen, medan det tok lang tid å få på plass ei betre resultatstyring i UNEP, noko evalueringa tilrådde sterkt. Rapporten frå evalueringa av Fredskorpset, som i hovudsak var positiv, førte til ein del justeringar i Fredskorpsets måte å drive på. Men tilrådingar om å styrke oppsyn og kontroll i Sør vart ikkje følgde opp, viser ei seinare vurdering.

To program vart lagde ned etter evaluering. Kvinner Kan-programmet på Vest-Balkan etter usemje om oppfølginga, og samarbeidet mellom utdanningsdepartementa i Norge og Zambia då det viste seg å gi heller små resultat og ikkje vart prioritert frå Zambias side.

I 2006 vart det lagt fram ei rad rapportar frå to omfattande evalueringar som mange land gjekk saman om. Den første gjaldt budsjettstøtte som bistandsform, den andre omfatta internasjonal bistand etter tsunamien i Asia i jula 2004. Rapporten frå tsunami-evalueringa hadde ei rad generelle funn for politikk og praksis på det humanitære feltet, og hovudrapporten fungerte som eit innspel i vidare debatt og politikktutforming på dette feltet. Lærdommar og tilrådingar frå evalueringa kan ein mellom anna finne i den norske strategien for humanitær bistand og to stortingsmeldingar på området. Evalueringa av budsjettstøtte vart brukt meir direkte som grunnlag for politikktutforming og løyvingar dei neste åra.

Oversikta viser at rapportane blir brukte og såleis ser ut til å ha vore relevante og nyttige. Rapportar som går direkte inn i ein prosess i bistandsforvaltninga eller svarar direkte på eit politisk behov, har sjølvstøtt størst sjanse til å bli brukte. Somme rapportar vil trekkje meir generelle lærdommar, og spele inn i den større utviklingsdebatten. Andre att vil ha kontroll som føremål. Bruken og nytten vil difor variere. Det er heller ikkje slik at alle tilrådingane i ein rapport er gode og riktige. Difor er det også opp til beslutningstakarane å bestemme kva konsekvensar ein skal trekkje av ei evaluering. Slik må det vere.

Ein meir grundig gjennomgang av bruken av desse evalueringsrapportane følgjer på side 35 i denne rapporten.

Som ein vil sjå har alle rapportane hatt konsekvensar for politikk og praksis, om enn i ulik grad.

Evalueringsrapport

1/2009

Nepal. Utdanning for alle 2004-2009

Joint Evaluation of Nepal's Education for All 2004-2009 Sector programme.

Gjennomført av: Cambridge Education Ltd and Metcon Consultants

ISBN: 978-82-7548-380-3

Download

Evaluering av:

Utdanningssektoren i Nepal har fått støtte fra internasjonale samarbeidspartnere i flere tiår, og har vært et eget sektorprogram siden 2001. Evalueringen ble ledet av Evalueringsavdelingen og utført på vegne av utdanningsmyndighetene og giverne. Utdanningsprogrammet har i perioden 2004-2009 kostet rundt 800 mill. USD, hvorav ca. 70 prosent er finansiert av nepalske myndigheter og ca. 30 prosent av giverne. De største giverne er Verdensbanken, Asia-banken, Storbritannia, Danmark og Norge. Norge har bidratt med ca. 40 millioner kroner i året.

Formål:

Å gi Utdanningsdepartementet, giverne og andre interessenter informasjon som grunnlag for å utforme en ny fase av programmet.

Funn:

- > Antall barn i skolen har økt med 19 prosent fra 2003 til 2008. Andelen barn som går på skolen har økt fra 84 til 92 prosent i perioden (målet var 96 prosent). Andelen jenter har økt fra 83 til 98 jenter per 100 gutter i samme periode.
- > Også andelen lavkaste- og kasteløse barn som går på skole har økt kraftig, og stipender til jenter og barn fra utsatte grupper har vært viktig for å få flere barn fra utsatte grupper inn i skolen.
- > Fortsatt er imidlertid enkelte grupper av barn overrepresentert blant de 8 prosent som ikke går i skole (knyttet til fattigdom, kaste, etnisk gruppe, funksjonshemming, språk, geografi og kjønn).
- > Frafall er ennå et stort problem. Det er vanskelig å påvise positiv utvikling når det gjelder kvaliteten i utdanningen.
- > De lokale skolekomiteene for skolene har fått flere oppgaver og har blitt revitalisert.
- > Rapporten sier at det er vanskeligere å vurdere kvaliteten i undervisningen, men dokumentasjonen tyder på at den er svært ujevn. Noen studier viser fremgang i visse deler av landet, mens annen dokumentasjon tyder på at fremgangen i skoledekningen ikke er fulgt opp av tilsvarende bedring i kvaliteten på utdanningen.
- > Rekrutteringen av nye lærere har ikke holdt tritt med den kraftige økningen av elever, og tallet på elever per lærer har økt.
- > Det er bygget mange nye klasserom, og vannforsyning og sanitærforhold har blitt forbedret mange steder.

Evalueringens anbefalinger:

- > Mer vekt på kvalitet i utdanningen, gjennom blant annet styrket og mer praksisorientert lærerutdanning, mer barnevennlig og kjønnssensitiv utdanning, og utvikling av kvalitetsstandarder og styringssystemer.
- > Klarere retningslinjer (i dag er det strid mellom prinsippet om gratis skole på den ene siden og kostnadsdeling for å gi prioritet til vanskeligstilte grupper på den andre).
- > Bedre oppfølging av politiske ønsker, for eksempel planer for å oppnå flerspråklig utdanning.

Oppfølging:

Rapporten ble presentert og diskutert på et møte i Nepal i mars 2009, hvor myndigheter, giverrepresentanter og media var representert. Evalueringens funn og anbefalinger har blitt brukt i utformingen av det nye femårige utdanningsprogrammet (2009-2013).

Evalueringen ble presentert for et norsk publikum på et seminar i mai 2009. Norge undertegnet ny femårig avtale med Nepal om støtte til undervisningsområdet i november 2009.

Antall barn i skolen har økt med 19 prosent fra 2003 til 2008.

Evalueringsrapport

2/2009

Felles giverkontor i Juba, Sør-Sudan

Mid-Term Evaluation of the Joint Donor Team in Juba, Sudan

Gjennomført av: ITAD

ISBN: 978-82-7548-380-3

[Download](#)

Evaluering av:

Det felles giverkontoret i Sør-Sudans hovedstad Juba, etablert av Canada, Danmark, Nederland, Norge, Storbritannia og Sverige etter undertegningen av fredsavtalen mellom Sudan og Sør-Sudan i 2005.

Formål:

Å vurdere hvordan giverkontoret har bidratt til de sørsudanske myndighetenes kapasitet for å fremme fredsbygging, fattigdomsreduksjon, og oppnåelse av tusenårsmålene i Sør-Sudan. I tillegg har evalueringen vurdert hvorvidt samarbeid via et felles giverkontor kan fungere godt i en situasjon preget av sårbarhet og konflikt.

Funn:

Giverkontorets opprinnelige mandat var meget relevant for å oppnå større bistandseffektivitet, gitt den begrensede mottakerkapasiteten i Sør-Sudan.

I praksis har det felles giverkontoret ikke levd opp til giverlandenes forventninger, blant annet fordi forutsetninger som lå bak fellesinitiativet aldri ble oppfylt:

- > Nødhjelpen til Sør-Sudan var forventet redusert til fordel for langsiktig bistand, men dette skjedde ikke. Videre skulle felleskontoret representere giverne overfor det Verdensbankledede giverfondet for Sør-Sudan, som skulle administrere det meste av bistanden. Imidlertid gikk nesten halvparten av

bistanden utenom dette fondet og ble i stedet håndtert av giverne hver for seg. Giverkontoret fikk bare ansvar for to mindre fond.

- > Giverlandene klarte ikke å utarbeide en felles operasjonell strategi for kontoret. Bilateral, dels uformell kommunikasjon mellom kontoret og giverne, hemmet utviklingen av felles retningslinjer. Rollefordeling mellom kontorets styre og dets rådgivende organ var dessuten uklar (sistnevnte fikk en mer aktiv rolle enn planlagt).
- > Giverlandene undervurderte sammenhengen mellom politikk og utvikling i Sør-Sudan, og konflikten og sårbarheten i regionen gjorde kontorets arbeid vanskeligere.
- > Rigide ansettelsesprosedyrer, hvor rekrutteringen av rådgiverstaben ble foretatt av giverlandsmyndighetene selv, førte til at det felles giverkontoret ikke fikk på plass en tilstrekkelig bemanning.

Kontorets rolle overfor det Verdensbankledede giverfondet og støtten til myndighetene i Sør-Sudan får positiv omtale:

- > Kontoret har spilt en effektiv pådriverrolle i kontrollkomiteen for giverfondet
- > Kontoret har gitt god støtte til regjeringen i Sør-Sudan i å utforme utviklingsstrategien for landsdelen og har bidratt til å styrke myndighetenes kapasitet til budsjettplanlegging. Kontorets faglige bistand til helsesektoren og styresett får også godt skussmål.

- > Kontoret har spilt en betydelig rolle i å fremme dialog mellom giverne og myndighetene, og kontoret har tilpasset seg godt til forholdene i regionen.

Konklusjonen er at kontoret i Sør-Sudan til nå ikke står fram som noen modell for giverharmonisering.

Anbefalinger:

- > Det bør sikres at giverlandenes innsats i Sør-Sudan tar utgangspunkt i en helhetlig forståelse av de politiske og økonomiske faktorer som påvirker utviklingen i Sør-Sudan.
- > Giverlandene bør avklare hvilke konkrete politiske mål og utviklingsmål som ønskes oppnådd via det felles giverkontoret. Det bør oppmuntres til å utarbeide politiske og utviklingsorienterte indikatorer for å kunne følge opp virksomheten bedre.
- > Styrestrukturen for kontoret bør forbedres. Styret bør konsentrere seg om strategiutforming, prioriteringer og rammer for kontorets virksomhet.
- > Giverkontoret bør få flere faglige og økonomiske ressurser.

Evalueringsrapport

3/2009

Norske frivillige organisasjoners arbeid i Nord-Uganda (2003-2007)

Evaluation of Norwegian Development Cooperation through Norwegian Non-Governmental Organisations in Northern Uganda (2003-2007).

Gjennomført av: Image Consult Ltd, Kampala, Uganda.

ISBN: 978-82-7548-395-7

[Download](#)

Evaluering av:

Rattsøtvalget ble nedsatt av regjeringen i 2005 for å se på rollen til norske frivillige organisasjoner i utviklingssamarbeidet. Evalueringen er den andre som følger opp utvalgets anbefaling om å evaluere resultater av de norske frivillige organisasjonenes arbeid nærmere.

Evalueringssoppraget ble tildelt etter en anbudskonkurranse blant ugandiske firmaer. Evalueringen omfatter de seks norske frivillige organisasjonene Redd Barna, Norges Røde Kors, CARE Norge, Caritas Norge, Flyktningshjelpen og Leger uten grenser.

Formål:

Å evaluere resultatene av norske frivillige organisasjoners innsats i Nord-Uganda, en region som er i ferd med å legge konflikt og humanitær krise bak seg.

Funn:

Hovedkonklusjonen er at de norske organisasjonene har bidratt til å bedre fattiges velferd på kort og mellomlang sikt, særlig takket være den humanitære bistanden i perioden 2003-5. Teamet pekte særlig på følgende resultater som viktige for fattige mennesker:

- > økt skolegang, også blant jenter, i lokalsamfunn i nord generelt og Karamoja-distriktet spesielt
- > husly for internt fordrevne

- > bedre inntekter gjennom støtte til okse- og geitehold, landbruksinnsatsvarer (frø, redskaper, opplæring i bedre avplanteteknikker)
- > økt bevisstgjøring om barns rettigheter
- > styrking av eksisterende sykehus og helsevesen
- > energibesparende ovner som reduserer arbeidsbyrde og risiko for kvinner og barn.

Lokale organisasjoner har blitt styrket gjennom samarbeidet, men de norske organisasjonene har ikke satset nok på å bygge langsiktig kompetanse hos de lokale samarbeidspartnerne.

På grunn av manglende lokal kapasitet mener imidlertid evalueringlaget at det har vært nødvendig å kanalisere midler gjennom norske organisasjoner.

Sen utbetaling fra UD og Norad har forsinket gjennomføringen av aktiviteter i noen tilfelle. Kvaliteten på de norske organisasjonenes rapportering varierer, særlig når det gjelder om planlagte utviklingsmål er nådd eller ikke.

Rapporten peker på flere sentrale dilemmaer i overgangen mellom nødhjelp og langsiktig bistand i den aktuelle situasjonen i Uganda. To av disse er:

- 1 Behovet for raske svar og god koordinering i en humanitær krise fører ofte til at midler blir kanalisert til utenlandske organisasjoner, ikke direkte til lokale samarbeidsorganisasjoner og myndigheter. Dette kan føre til svak bærekraft og lokal forankring.

- 2 Når den humanitære krisen går over og befolkningen vender tilbake til sine opprinnelige bosteder, føler de seg lett overlatt til seg selv. Sikkerhetssituasjonen er fremdeles vanskelig, og evalueringsteamet er bekymret for at manglende engasjement fra sentrale myndigheter og givere forsinker gjenoppbyggingen.

Evalueringens anbefalinger:

- > De norske organisasjonene bør styrke sin innsats for langsiktig kapasitetsbygging og forbedre sine rapporteringsrutiner (særlig resultatrapportering).
- > Norge kan og bør arbeide for at andre givere og organisasjoner skal støtte utviklingen i Nord-Uganda.
- > Ved gjenoppbygging og mer langsiktig innsats bør ressurser i større grad gis via lokale organisasjoner og myndigheter.
- > Støtten i overgangsperioden bør konsentreres om matvaresikkerhet og økonomisk trygghet (bærekraftig jordbruk, inntektsskapende tiltak og sparing), samt bygging og rehabilitering av infrastruktur innen helsestell og utdanning.

Evalueringsrapport

4/2009

Norsk støtte til vern av kulturarv

Evaluation of Norwegian Support to the Protection of Cultural Heritage

Gjennomført av: Chr. Michelsens Institutt og Nordlandsforskning

ISBN: 978-82-7548-405-3

Download

Evaluering av:

Norsk støtte til vern av kulturarv i perioden 2000-2008, både materiell og immateriell. Den totale støtten i dette tidsrommet var på 275 mill. kroner fordelt på 60 prosjekter. Evalueringen omfattet landstudier i Etiopia, Malawi og Nepal, og vurderte dessuten særlig bistanden gjennom FNs organisasjon for utdanning, vitenskap og kultur (UNESCO).

Til grunn for støtte til kultur og kulturarv ligger Strategi for Norges kultur- og idrettssamarbeid med land i Sør (Utenriksdepartementet 2005).

Formål:

Å vurdere den norske bistanden og komme med anbefalinger om den fremtidige organiseringen av støtten på området.

Funn:

Mange av målene for de studerte prosjektene ble nådd, men den lokale tilknytningen var ofte svak.

> I Etiopia legger historisk arv, eksisterende bruk, bevissthet og stolthet et godt grunnlag for positive bidrag til lokal utvikling. Norsk innsats til restaureringen av kong Fasiledes' bad i Gonder var godt forankret lokalt og spesielt vellykket. Problemer i den lokale administrasjonen har imidlertid forsinket både dette og andre prosjekter. UNESCO-prosjekter ble kritisert for bruk av internasjonale fagfolk på

bekostning av lokale krefter.

- > I Malawi ble i hovedsak det norske programsamarbeidet med myndighetene studert. Målene var for omfattende og hang lite sammen med faktiske aktiviteter. Den norske bistanden har bidratt til utvikling av kultursektoren, den viktige kulturinstitusjon (KuNgoni Centre of Culture & Arts) og til mange rehabiliteringsprosjekter. Aktiviteten bidro imidlertid lite til det overordnede målet om å fremme nasjonal identitet.
- > I Nepal var det den norske støtten del av et UNESCO-program som omfatter flere land. Prosjektene støttet immateriell kulturarv og ble ansett som svært relevante. Konflikten i landet kan ha gjort arbeidet særlig vanskelig, men teamet legger likevel vekt på nepalsk kritikk av UNESCO for ineffektivitet, svak lokal forankring og lite samarbeid med lokale institusjoner.
- > Det kan være et misforhold mellom de påviste svakhetene i UNESCOs prosjektgjennomføring og det faktum at organisasjonen mottar brorparten av den norske støtten.
- > Institusjonsutvikling i sør er viktig, og dette fordrer ulike typer kunnskap og ekspertise. For at norske forskere og institusjoner skal kunne bidra mer til kapasitetsbygging, må ressursene på norsk side organiseres bedre.

Generelle lærdommer:

- > Materiell og immateriell kulturarv kan være viktige komponenter i økonomisk innovasjon og lokal utvikling.
- > Brede partnerskap; ulike typer kunnskap og ekspertise; og lokal forståelse, medvirkning og eierskap er forutsetninger for et vellykket prosjekt.
- > Forsknings- og utdanningssektoren er viktig for kompetansebygging og utviklingsprosjekter på kulturarvsektoren.

Evalueringens anbefalinger:

- > Kartlegge behov i samarbeidslandene når det gjelder kulturell infrastruktur og utvikling av suksesskriterier bedre.
- > Satse mer på institusjonsbygging, og følge opp dette gjennom mer direkte bilateral kontakt med kulturmyndigheter i utvalgte land, organisere ressursene på norsk side bedre, gjøre samarbeidet mindre personavhengig og trekke norske fagfolk mer med i arbeidet.
- > Vurdere om UNESCOs store nettverksprosjekter er relevante, kostnadseffektive og bidrar til målene som er satt for den norske strategien.
- > Vurdere om UNESCO skal fortsette å være hovedkanalen for norsk bistand på kulturarvområdet.

Evalueringsrapport

5/2009

Norsk støtte til fredsbygging i Haiti (1998-2008)

Evaluation of Norwegian Support to Peacebuilding in Haiti 1998-2008

Gjennomført av: Le Groupe-conseil baastel, Belgia

ISBN: 978-82-7548-445-9

[Download](#)

Evaluering av:

Norsk støtte til fredsarbeid på Haiti siden 1998. Det meste av den norske støtten har gått gjennom Kirkens Nødhjelp og organisasjonens nettverk, men etter 2006 fikk FN-systemet en større rolle. En betydelig investering har blitt gjort fra norsk side for å støtte opp om politisk dialog. Bistand i Haiti er spesielt sårbar, både politisk, sosialt og sikkerhetsmessig. Norge er en relativt liten giver i landet.¹

Formål:

Vurdere om norsk støtte til fredsbygging har bidratt til å bedre sikkerhet og stabilitet i Haiti i perioden 1998–2008, og om den er bærekraftig.

Funn:

- > Hovedkonklusjonen i rapporten er at Norges innsats for å støtte politisk dialog i Haiti – da denne var fastlåst i perioden 1998-2005 – bidro til å redusere spenninger i landet.
- > Store deler av den norske støtten vurderes som relevant, selv om innsatsen har vært mest rettet inn mot kortsiktige resultater.
- > Det norskstøttede initiativet til dialog mellom Haiti og Den dominikanske republikk ble vurdert som relevant, men uten tilsvarende resultater.
- > Norskstøttede tiltak etter 2006 bidro til å bedre befolkningens liv, blant annet i bydeler i Port-au-Prince som har levd med usikkerhet og vold i flere tiår.
- > Norge har forvaltet bistanden annerledes enn andre givere, kom inn med friske og uavhengige øyne, og var villig til å ta risiko - blant annet ved å gi partnere stor grad av frihet. Både internasjonale og nasjonale organisasjoner i Haiti vurderer dette som positivt.
- > Den norske bistanden led under manglende systemer for overvåking og oppfølging

Evalueringens anbefalinger:

Om norsk støtte til Haiti:

- > Det trengs en strategisk tilnærming til langsiktig støtte til Haiti, med vekt på kontinuitet, lokalt eierskap og bærekraft.
- > Godt dokumentert praksis og prinsipper ved norsk tilnærming bør beholdes.
- > Forverringen av forholdet mellom den Dominikanske Republik og Haiti krever en konfliktanalyse. Mer forskning kan bidra til en bedre forståelse av situasjonen og en kartlegging av målrettede tiltak.
- > Utenriksdepartementet og Kirkens Nødhjelp må gjennomgå hendelsene som ledet til at ISPOS (en opplæringsorganisasjon som fikk betydelig norsk støtte) ble stengt og informere om funn og konklusjoner fra en slik gjennomgang.

Om Utenriksdepartementet:

- > Styrke systemer for planlegging, resultatoppfølging og evaluering av resultater.
- > Etablere systemer for risiko- og konfliktanalyse og et rammeverk for konfliktforebygging og fredsbygging.
- > Etablere systemer for institusjonell læring og kunnskapsdeling.
- > En gjennomgang av arbeidet til Kirkens Nødhjelp bør inneholde en vurdering av resultater av samarbeidet i Haiti til nå, av organisasjonen som partner, og av det nære forholdet mellom organisasjonen og Utenriksdepartementet og Norad.

Norskstøttede tiltak etter 2006 bidro til å bedre befolkningens liv

1. Støtten til Haiti var i størrelsesordenen 250 millioner norske kroner i perioden 1998-2008.

Evalueringsrapport

6/2009

Mineryddingsarbeidet til Norsk Folkehjelp

Evaluation of the Humanitarian Mine Action Activities of Norwegian People's Aid

Gjennomført av: COWI A/S

ISBN: 978-82-7548-458-9

[Download](#)

Evaluering av:

Mineryddingsarbeidet til Norsk Folkehjelp i perioden 1999 og fram til i dag (feltarbeid i Sudan, Etiopia og Jordan).

Rapporten ser hovudsakleg på arbeid med minekartlegging, operasjonell minerydding, samarbeid med og kapasitetsbygging av nasjonale myndigheiter og lokalt personell, samt utvikling av nye mineryddingsmetodar og teknikkar.

Norsk Folkehjelp er ein viktig samarbeidspartnar for norsk UD i arbeidet med å følgje opp den internasjonale avtalen som forbyr antipersonellminer, Minekonvensjonen. Organisasjonen har sidan konvensjonen trådte i kraft i 1999 motatt over 700 millionar kroner frå Utanriksdepartementet til dei humanitære mineaktivitetane sine.

Føremål:

Å dokumentere resultat av norsk bistand til humanitære mineryddingsaktivitetar gjennom Norsk Folkehjelp, samt skissere lærdomar som kan brukast i framtidig planlegging og gjennomføring av bistand på dette området.

Funn:

Rapporten konkluderer med at Norsk Folkehjelp er ein av dei leiande organisasjonane innan minerydding og hevder at styrken til Norsk Folkehjelp er at dei er ein av få organisasjonar som kombinerer ulike typar aktivitetar i mineryddingsarbeidet – frå operasjonelle aktivitetar til pådrivararbeid – og at desse aktivitetane utfyller kvarandre og er med på å forsterke dei resultatane som Norsk Folkehjelp bidrar til i nasjonale mineryddingsoperasjonar. Rapporten seier at det nære samarbeidet med Utanriksdepartementet har vore viktig for at organisasjonen har oppnådd ei leiande rolle i det internasjonale mineryddingsarbeidet.

Når det gjeld arbeidet med minekartlegging finn evalueringsteamet at Norsk Folkehjelp har spela ei viktig rolle i å utvikle nye metodar i innsamling og systematisering av informasjon om påstått, kjente og mogelege minefelt som i sin tur gjer det mogeleg å prioritere ressursar meir effektivt.

Rapporten hevdar vidare at Norsk Folkehjelp i stor grad har nådd måla som dei har sett seg i det operasjonelle mineryddingsarbeidet, men tilrår at organisasjonen forbetrar dokumentasjonen av desse resultatane. Når det gjeld samarbeid med og kapasitetsbygging av nasjonale myndigheiter og lokalt personell finn rapporten av organisasjonen har oppnådd eller er i ferd med å oppnå dei resultatane som dei har sett seg.

Rapporten nemner og område som kan forbetrast. Teamet stiller spørsmål ved berekrafta til enkelte av aktivitetane og peikar på at ei avklaring av nokre organisatoriske og administrative spørsmål vil betre mulighetene til å fullt ut få realisert potensialet til organisasjonen.

Tilrådingar:

Rapporten nemner spesielt at sosioøkonomiske aspekt og kompetanse kunne bli betre integrert i dei ulike mineryddingsaktivitetane, og at organisasjonen vil kunne dra nytte av å koordinere dei humanitære mineryddingsaktivitetane og dei meir langsiktige utviklingsaktivitetane til Norsk Folkehjelp. Rapporten tilrår og betre dokumentasjon og systematisering av oppnådde resultat, samt at organisasjonen utviklar ein overordna plan for kapasitetsbygging som tek omsyn til behov for berekraftig kompetanse og kapasitet i land der Norsk Folkehjelp skal trekkje seg ut.

Evalueringsrapport

7/2009

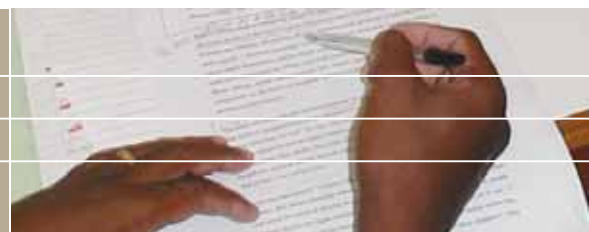
Utviklingsrelatert forskning og utvikling (NUFU) og masterstudier (NOMA)

Evaluation of the Norwegian Programme for Development Research and Education (NUFU) and of Norad's Programme for Master Studies (NOMA)

Gjennomført av: COWI AS

ISBN: 978-82-7548-471-8

[Download](#)

Evaluering av:

NUFU fra 2002, og av NOMA fra 2006, da dette programmet startet sin virksomhet. Det ble i gjennomsnitt bevilget 66 millioner kroner til NUFU-prosjekter for hvert av årene 2002-2006. For hele perioden 2007-2012 er det planlagt å bruke 344 millioner. For NOMA-prosjektene var de samlede bevilgninger på 187 millioner i årene 2007 og 2008.

Formål:

I hovedsak å vurdere de to programmene i forhold til målsetningene, dokumentere kvaliteten av det arbeid som er gjort og gi nyttig læring for berørte parter. Det har også vært viktig å gi råd om hvordan man kan forbedre resultatene ved et nærmere samarbeid under de to programmene.

Funn:

- > Den overordnede konklusjon er at de to programmene har bidratt betydelig til kapasitetsbygging i Sør.
- > Støtten har lagt mest vekt på å bygge opp kompetanse og kapasitet hos enkeltpersoner, og det er nå behov for i større grad å basere samarbeidet på en helhetlig *institusjonell* tilnærming.
- > De gode resultatene hittil har i vesentlig grad vært basert på positiv innsatsvilje fra enkeltpersoner, særlig ved samarbeidende akademiske institusjoner i Norge. Norske universitetsreformer de senere årene – med sine effektivitetskrav – gjør det vanskeligere for universitetsansatte å opprettholde en innsats på individuell basis innen de to programmene.
- > Komplekse systemer for styring og finansiering av programmene er et hovedproblem. Det er frustrasjon i de norske miljøene med måten samarbeidet er strukturert på, mens partnerne i Sør er mer fornøyd. Det er et betydelig potensial for å forenkle og forbedre administrative systemer.
- > Forbindelser mellom land i Sør under programmene har bidratt til å fremme både samarbeid og vennskap; de har også bidratt til å fremme økt forståelse for felles problemer ved universiteter i Sør og for hvordan de kan løses. Det er imidlertid uklart i hvilken grad slike kontakter har bidratt til å heve den akademiske kvalitet av programmene.

- > De etablerte partnerskap mellom akademiske institusjoner i Nord og Sør har sjelden kommet i stand på initiativ fra Sør, og samarbeidet synes stadig å være preget i stor utstrekning av ønsker og preferanser i Nord.
- > Likestilling mellom kjønnene har fått høy prioritet i begge programmene, men hittil først og fremst i form av å øke antallet kvinnelige studenter. Integrering av flere kvinner er stadig vanskelig av sosiale og kulturelle årsaker. Det gjøres enkelte forsøk på å nå lenger enn til bare å øke kvinneandelen, og da særlig ved å inkludere kjønnsperspektiver i pensum og i forskning.

Evalueringsrapport 7/2009

Anbefalinger:

Evalueringslaget har én hovedanbefaling:

- > Det bør gis meget høy prioritet til å forenkle den organisatoriske struktur og harmonisere arbeidsmetodene for institusjoner som bygger kapasitet i forskning og høyere utdanning i Nord-Sør-sammenheng. Dette kan skje ved å identifisere hvilke målsettinger som bør fremmes av hver institusjon, og hvordan målsettingene kan nås.

En rekke anbefalinger vedrørende fagområder og programmer er presentert, og de generelle budskap i anbefalingene kan oppsummeres slik:

- > Etablere en felles forståelse av nøkkelbegreper og mål for programmene og utforme indikatorer for bruk i strategier og i resultatmåling og evaluering.
- > Sikre støtte på det høyeste politiske nivå for å forenkle den kompliserte administrasjon av de to programmene, eventuelt å slå dem sammen. Det er viktig å oppnå synergieffekter ved at de ulike aktiviteter støtter opp under hverandre.
- > Forsterke ordninger for å oppdage og ta hensyn til *spesielle*, kontekstrelaterte behov for studier og forskning istedenfor å kjøre fram standardløsninger, og sikre en bedre balanse mellom partnere fra Sør og fra Norge når det gjelder innflytelse og beslutninger.

Viktige enkeltanbefalinger er:

- > Opprette et mer effektivt system for overvåking og evaluering med sikte på å forbedre læringen i programorganisasjonene og sikre bedre tilbakemeldinger fra samarbeidspartnere i Sør. De rapportformater som brukes, bør klarere reflektere oppnådde resultater gjennom relevante indikatorer.
- > Styrke ordningene for å utvikle samarbeidet blant særlige institusjoner innbyrdes og mellom særlige institusjoner og institusjoner i Nord. Det bør utarbeides en strategi for å oppnå tilleggsverdier gjennom slike samarbeidsformer.
- > Forbedre særlige institusjoners innflytelse på beslutningstaking i Norge ved å få flere (enn de nåværende to) representanter fra Sør inn i NOMA-programstyret og ved å få representanter fra Sør med i NUFU-programstyret for første gang.
- > Dokumentere relevans når nye prosjekter blir foreslått, f. eks. i forhold til universitetsprioriteringer, strategier og utviklingsplaner i Sør.

Komplekse systemer for styring og finansiering av programmene er et hovedproblem.

Fellesevaluering

Tsunami-bistand evaluert fire år etterpå

A ripple in development?
Long term perspectives on the response to the Indian Ocean tsunami 2004.
A joint follow-up evaluation of the links between relief, rehabilitation and development.

Gjennomført av: Channel Research, Belgia

ISBN: 978-91-586-4086-3

[Download](#)

Evaluering av:

Den internasjonale støtten etter tsunamien i 2004 i Indonesia, Sri Lanka og Maldivene. Følger opp evalueringen som ble gjennomført i 2005-06. Evalueringen ble ledet av Sida (Sverige) og konsentrerte seg om fem sentrale utviklingstema: staten og sivilt samfunn, fattigdom og levekår, samfunnsstruktur og lokalsamfunnsutvikling, risikoreduksjon og kapasitetsbygging.

Formål:

Evaluere den internasjonale responsen etter tsunamien, med vekt på i hvilken grad bistanden hadde bidratt til å gjøre lokalsamfunnene sterkere og bedre i stand til å håndtere risiko i framtiden.

Funn:

> En hovedkonklusjon var at selv om tsunamien var en stor katastrofe, ble den bare en midlertidig forstyrrelse av utviklingen sammenlignet med forhold som har eksistert gjennom lang tid. Med bedre langsiktig planlegging og analyse kunne utviklingen ha blitt enda mindre forstyrret. Antakelser om at en ikke ville lykkes i å knytte nødhjelp, rehabilitering og utviklingstiltak sammen på en god måte, ble avkreftet.

> *Staten og sivilt samfunn:* Staten tok på seg en ledende rolle i de tre landene. Tsunamien ga muligheter for nye former for deltakelse, men det sivile samfunnet er ikke blitt styrket like mye som staten. Rehabiliteringsinnsatsen åpnet Aceh i Indonesia for det internasjonale samfunnet og førte med seg en samarbeidsånd som fremdeles finnes.

> *Fattigdom og levekår:* Det har vært en moderat reduksjon i fattigdommen i Aceh etter tsunamien. Lokale myndigheter har vært åpne for å drøfte skredersyde innsatser med berørte lokalsamfunn. Men både her og på Sri Lanka og Maldivene har verken givne eller staten i tilstrekkelig grad forstått at de mest sårbare gruppenes økonomi er mer avhengig av fungerende markeder og kunnskaper enn av infrastruktur. Den økonomiske gjenoppbyggingen kunne ha gått enda bedre dersom en hadde forstått bedre at økonomisk rehabilitering er mer enn å erstatte utstyr eller eiendom og satset mer på opplæring.

> *Samfunnsstruktur og lokalsamfunnsutvikling:* I Indonesia sier de fleste som er spurt at deres livskvalitet både økonomisk og sosialt er bedre nå enn før tsunamien. På Sri Lanka føler de fleste at de ikke er fullt rehabilitert. I begge landene er oppfatningen at kvinners status og rolle er styrket. Følelsen av trauma og frykt synes imidlertid å bestå i alle tre land, ikke minst på Maldivene. Fordeling av bistanden har vært en hovedgrunn til konflikt i de berørte områdene. Elitene har forsøkt å utnytte bistanden til sin fordel, særlig i den umiddelbare perioden etter tsunamien. Men det er også eksempler på at støtten, gjennom boligbygging til fattige, har hatt sosial utjevne effekt.

> *Risikoreduksjon:* En sterk side ved innsatsen etter tsunamien har vært er tiltak for å redusere skader ved naturkatastrofer. Sri Lanka har etablert ny lovgiving og nye institusjoner, mens Indonesia er på god vei. Maldivene er kommet kortest. Særlig er buffersone som er etablert på Sri Lanka viktige, og i hele regionen er det etablert systemer for tsunamivarsling. Trass i svakheter i arbeidet, er de fattige gruppenes sårbarhet blitt betydelig redusert.

Fellesevaluering

> *Kapasitetsbygging:* Bistanden har lagt mer vekt på å levere tjenester enn å bygge kapasitet. Det har vært betydelig oppmerksomhet om nasjonal kapasitetsutvikling, mens mye lokal kapasitet ikke er blitt brukt. Utvikling av kapasitet i lokalsamfunnet er en hovedutfordring i det videre arbeidet.

> Bistand i overgangen mellom nødhjelp og utvikling fungerer best når staten har sterk lokal tilstedeværelse og kan koordinere innsatsen. Grundige analyser av sammenhengen innsatsen skal gå inn i, langsiktige planer, godt koordinert feltilstedeværelse, en integrert tilnærming og gode partnerskap, er viktig for å oppnå gode resultater.

Evalueringens anbefalinger:

- > Styrke statens effektivitet på lokalt nivå for å sikre en god sammenheng mellom nødhjelp, rehabilitering og langsiktig utvikling.
- > Gjøre mer langsiktige analyser.
- > Rette innsatsen bedre inn mot å gjenopprette folks levekår.
- > Gjøre en mer integrert områdetilnærming.
- > Utarbeide en mindre streng, mer omfattende modell og forståelse av risikoreduksjon, hvor sammenhengen mellom nødhjelp, rehabilitering og utvikling styrkes.
- > Satse mer på kapasitetsutvikling.

...selv om tsunamien var en stor katastrofe, ble den bare en midlertidig forstyrrelse av utviklingen sammenlignet med forhold som har eksistert gjennom lang tid.

Independent Evaluation Group World Bank, 2009

Verdensbankens bistand til helse

Improving Effectiveness and Outcomes for the Poor in Health, Nutrition, and Population. An Evaluation of World Bank Group – Support Since 1997.

www.worldbank.org

Download

Evaluering av:

Effekten av Verdensbankens bistand på området helse, ernæring og befolkning fra 1997 til midten av 2008. Støtten beløper seg til over 17 milliarder dollar. Evalueringen ble gjennomført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe, med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

Formål:

Å få lærdom til nytte for fremtidige arbeid, med vurderinger av hvor effektiv støtten har vært, i hvilken grad den når frem til de fattige, og om oppfølging og løpende evaluering er god nok. Evalueringen omfattet bankens erfaring i arbeidet med kontroll av smittsomme sykdommer, helsereform generell sektortilnærming. Den undersøker også i hvilken grad programmer i andre sektorer bidrar til resultater innen helse, ernæring og befolkning og peker.

Funn:

> Banken finansierer nå en mindre andel av den globale bistand til helse, ernæring og befolkning enn for ti år siden, men støtten er fortsatt betydelig: 17 milliarder dollar i støtte på landnivå i løpet av evalueringsperioden. Dette kommer i tillegg til Verdensbankens rådgivning om policy, analysearbeid og engasjement i globale partnerskap, og 873 millioner dollar i private helselaterte og farmasøytiske investeringer

foretatt av Det internasjonale finansieringsinstituttet (IFC).

- > Totalt har omtrent to tredeler av bankens støtte på disse områdene gitt tilfredsstillende resultater, ofte i vanskelige omgivelser og støttet av et solid analysearbeid. Dog gjelder dette i mindre grad i Afrika, hvor kun en fjerdedel av Bankens prosjekter kan vise til tilfredsstillende resultater.
- > Det er en markert forbedring i resultatene fra IFCs investeringer i privat helsestell (hovedsakelig sykehus), men IFC har bare i begrenset grad lykkes med å diversifisere sin helseportefølje.
- > Kun halvparten av støtten fokuserte spesielt på de fattige.
- > Verdensbankens støtte til å redusere fruktbarhet og feilernæring blant de fattige har sunket kraftig i løpet av de ti siste årene. Det er også blitt færre drøftinger av helse-, ernærings- og befolkningsspørsmål i fattigdomsanalyser.
- > Det fins et stort men lite utnyttet potensiale for å forbedre resultatene på disse områdene ved hjelp av tiltak utenfor helsesektoren.

Anbefalinger:

- > Resultatene kan forbedres ved å gjøre prosjektene mindre kompliserte, styrke risikovurderingen og kompensierende tiltak, foreta mer åpen institusjonsanalyse, og legge inn mer evaluering slik at beslutninger kan tas på et bedre faktagrunnlag.
- > Prosjektene må ha mål som uttrykkelig gjelder de fattige, og resultatene blant de fattige må følges opp. IFCs investeringer i helsetjenester har stort sett kommet folk med middels eller høye inntekter til gode. IFC må støtte flere aktiviteter som både fungerer forretningsmessig og som kommer flere av de fattige til gode.
- > Banken må øke støtten til tiltak for å redusere fruktbarhet og feilernæring blant de fattige og sørge for at helse-, ernærings- og befolkningsspørsmål tas med i fattigdomsanalyser.
- > Ved å ta med helse-, ernærings- og befolkningsspørsmål i bankens prosjekter på andre sektorer, for eksempel vann og sanitær, øker mulighetene for å oppnå resultater innen helse.

Independent Evaluation Group, World Bank, 2010

Verdensbankens analyser av sosiale konsekvenser av reformer

Analyzing the Effects of Policy Reforms on the Poor.
– An Evaluation of the Effectiveness of World Bank Support to Poverty and Social Impact Analyses.

www.worldbank.org

Download

Evaluering av:

Verdensbankens fattigdoms – og sosialkonsekvensanalyser (Poverty and Social Impact Analysis, PSIA), som ble introdusert av Verdensbanken i 2002 for å analysere hvordan politiske reformer påvirker fattige og utsatte gruppers velferd. Fram til 2007 har Banken foretatt 156 PSIA-analyser i 75 land og 14 sektorer. Denne evalueringen dekker Verdensbankens PSIA analysearbeid fram til 2007. Evalueringen ble gjennomført av Verdensbankens uavhengige evalueringsgruppe, med støtte fra Norads evalueringsavdeling.

Formål

Å vurdere hvilken effekt PSIA-analyser har hatt på lands politikk og bankens virksomhet, samt å vurdere analysenes bidrag til å styrke landenes evne til politisk analyse.

Hovedfunn:

Evalueringen har vist at:

- > PSIA-analyser har hatt en moderat virkning på lands politikk og bankens operasjoner og i gjennomsnitt liten eller ingen virkning på lands evne til analyse, selv om det finnes noen eksempler på suksess.
- > Verdensbankens bruk av PSIA har helt riktig bygget på behovet for et nasjonalt eierskap til politiske reformer og lagt vekt på å forstå institusjonelle og politiske forhold som bremser utvikling. I tillegg har analysene vurdert hvordan

virkningene av politiske tiltak fordeler seg blant befolkningsgrupper. Banken har brukt resultatene til å forbedre retningslinjene for fremtidig arbeid.

- > Generelt har gjennomføringen av PSIA hatt betydelige begrensninger. Det har vært spenninger mellom de forskjellige målene for PSIA. Disse spenningene gjelder:
 - Uoverensstemmelser mellom det å skaffe informasjon for landets og bankens policyavgjørelser til riktig tid og det å bygge landets analytiske evne.
 - Sammenhengen mellom operasjonelle mål og ønsket effekt er ofte ikke klart nok definert, og dette gjør det vanskeligere å utarbeide en god strategi for å oppnå de ønskede effektene.
 - Bankens ansatte og ledere har hatt begrenset eierskap til PSIA, som ofte ikke har vært ordentlig integrert i hjelpeprogrammer for landet.
 - Det har vært svak kvalitetssikring, oppfølging og evaluering av den generelle effekten av PSIA.

Anbefalinger:

- > Bankens ansatte bør få klarere retningslinjer om hva PSIA er og når disse analysene skal brukes.
- > Forholdet mellom effektmål, operasjonelle mål og aktiviteter bør avklares bedre for hver enkelt PSIA.
- > En bør integrere PSIA bedre i bankens hjelpeprogrammer ved å flytte beslutnings- og finansieringsmyndighet for PSIA til bankens regionale ledelse, og ved å kreve at all øremerket finansiering for PSIA skal følges av et betydelig bidrag fra bankens landkontorer.
- > Kvalitetssikringen bør bedres ved at den regionale ledelsen foretar systematiske gjennomganger av PSIA både under planlegging og avslutning, for å sikre at det foreslåtte arbeid er i samsvar med operasjonelle målsetninger og ønskede effekter.

UNDP Evaluation Office

2009

FNs utviklingsprogram. Resultater i Uganda

Assessment of Development Results.
Evaluation of UNDP Contribution. Uganda.

ISBN: 978-92-1-26268-1

www.undp.org/evaluation/adr/uganda.html

Download

Evaluering av:

FNs utviklingsprogram (UNDPs) bidrag til resultater under landprogrammet i Uganda i perioden 2001-2009. Evalueringen er gjennomført av UNDPs uavhengige evalueringskontor.

Evalueringen ser på støtte til et bredt spekter av formål: fattigdomsreduksjon, bærekraftig miljø, demokratisk styresett, forebygging av kriser og gjenoppbygging etter konflikt.

Formål:

Fremskaffe lærdommer som kan brukes i fremtidige landprogram, spesielt landprogrammet for Uganda 2010-2014. Bidra til organisasjonens resultatoppnåelse og ansvarlighet generelt.

Funn:

- > Kvaliteten på resultatene varierer mye, og det er tvilsomt om UNDP har bidratt til utviklingsresultater i Uganda.
- > Det har vært betydelig innsats på flere av myndighetenes prioriterte utviklingsområder, og denne innsatsen er blitt oppfattet som relevant.
- > Flere tiltaksmål ble oppnådd, blant annet knyttet til samarbeidet med institusjoner som er sentrale i den videre demokratiske utviklingen i Uganda (Nasjonalforsamlingen, Regjeringens generalinspektør, Direktoratet for etikk og integritet og Den ugandiske menneskerettighetskommisjonen).

- > På styresettområdet kunne mer vært oppnådd dersom arbeidet hadde vært bedre forankret nasjonalt og i UNDPs egne mål om å bidra til langsiktig kapasitetsutvikling.
- > UNDPs ledelse av den første fasen av rehabiliteringsarbeid i Nord-Uganda var langsom og lite effektiv.
- > Passivitet, dårlig prioritering av arbeidsoppgaver, og for svakt samarbeid med myndighetene og andre organer svekket arbeidet med overgangen fra rehabilitering til mer langsiktig utvikling.
- > Organisasjonen engasjerte seg ikke godt nok i diskusjonene vedrørende politikken for tilbakeflytting av interne flyktninger.
- > UNDP kunne ha posisjonert seg bedre blant giverne i Uganda.
- > Kapasitetsutvikling var en uttalt prioritet, men det manglet en strategi med klare mål og indikatorer. Det var ikke klart nok hva arbeidet gikk ut på, og resultatene var mer på individnivå enn på strategisk nivå.
- > Samarbeidet med det sivile samfunn har ikke vært godt nok.
- > Arbeidet for å integrere tverrgående tema som hiv og aids og likestilling, eller styrke regjeringens evne til å gjøre det samme, har også vært utilstrekkelig.
- > Støtten til rapportering om tusenårs-målene har vært dårlig tilpasset regjeringens mekanismer.
- > Det var få synergieffekter mellom de ulike programmene til organisasjonen.

Evaluerings anbefalinger:

- > Styrke regjeringens rapportering på tusenårsmålene, blant annet ved å inkludere en analyse av kjønnsbetingede ulikheter på flere nivåer.
- > Styrke likestillingsdimensjonen, blant annet gjennom strategiske partnerskap med andre organisasjoner.
- > Integrere miljø og klimatilpasning som tverrgående tema, spesielt i programmer for fattigdomsreduksjon og katastrofehandtering.
- > Utvikle en mer strategisk tilnærming til kapasitetsutvikling og støtte til myndighetenes innsats i Nord-Uganda.
- > Redusere tallet på programmer, og øke innsatsen i de gjenværende programmene.
- > Styrke land- og feltkontorene når det gjelder personell, ressurser og relevant kompetanse, og satse spesielt på resultatoppfølging.

Sammendrag av studier

Studie 1/2009	Den globale bistandsstrukturen og tusenårsmåla for helse	26
Studie 2/2009	Evalueringer av multilaterale organisasjoners miljøbistand	27
Studie 3/2009	Norsk støtte til næringsutvikling på Sri Lanka	29
Studie 4/2009	Grunnlagsstudie for evaluering av den norske miljøhandlingsplanen	30
Verdensbanken	Skogvern som tiltak mot tropisk avskoging	31
ALNAP 2010	Tilstandsrapport for det internasjonale humanitære systemet	32
Danish Institute for International Studies 2009	Avbinding av bistand	33

Studie 1/2009

Den globale bistandsstrukturen og tusenårsmåla for helse

Global Aid Architecture and the Health Millennium Development Goals

Gjennomført av: HLSP, Mott MacDonald Limited

ISBN: 978-82-7548-407-7

Download

Studie av:

Etter ønske frå Utanriksdepartementet og Statsministerens kontor har Evalueringsavdelinga fått utført ei kartlegging av bistand gjennom ulike kanalar og organisasjonar for å nå tusenårsmåla på helseområdet. Desse måla er knytt opp mot å redusere dødelegheita for barn under fem år (mål 4); forbetre helse til gravide og fødande kvinner (mål 5); og kamp mot hiv og aids, malaria og andre sjukdomar (mål 6).

Studien er i hovudsak basert på 29 nylig gjennomførte evalueringar av helserelatert bistand, samt fem korte landstudiar (Etiopia, India, Nigeria, Pakistan og Tanzania).

Føremål:

Føremålet var å få fram forslag til tiltak som kunne gjere innsatsen på dette området meir kostnadseffektiv.

Funn:

Nokre hovudpunkt:

- > Forplikta offisiell bistand til helse- og befolkningsområdet har frå 2001 til 2007 auka frå 6 mrd. til 15,5 mrd. dollar.
- > Velfinansierte globale partnerskap som Det globale fondet for aids, tuberkulose og malaria og Det internasjonale vaksinefondet GAVI Alliance skaper resultat, men det blir dyrt å oppretthalde desse resultat. Det globale fondet har skapt mange parallelle system, som har ført til manglande effektivitet i iverksetjinga på landnivå.
- > Helsesektorprogramma, frivillige organisasjonar, GAVI og Det globale fondet kan vise at dei har fått midlane til å nå ned på distrikts- og feltnivå.
- > Den fragmenterte arkitekturen betyr at grunnleggjande spørsmål som prioritering og strategiar for tenestelevering ikkje blir tekne opp.
- > Land tenkjer i form av tenesteleveringsnivå. Fokus på oppgåver gir meining for helsedepartementa. Dagens globale fokus på sjukdomsprogram versus system har tatt merksemda bort frå det kritiske spørsmålet: Kva er mini-

mumsoppgåvene vi forventar skal gjerast på kvart nivå i helsesystemet for eksempel i lokalsamfunn, på helsestasjonar og på sjukehus.

Tilrådingar:

Nokre viktige tilrådingar:

- > Urealistiske finansieringsplanar og behov må ikkje få dominere analyse og debatt. Vekta må vere på realistisk finansiering, prioritering og berekraft.
- > Den nåverande fragmenterte tenkinga om helse må bli omstrukturert omkring nivå. Kva minimumsoppgåver må utførast og forventast på kvart nivå?
- > Det globale fondet bør utvide sitt mandat til å gjelde alle tiltak som kan fremje tusenårsmåla for helse.
- > Noreg bør passe på så ikkje arbeidet med å straumlinjeforma innsatsen for helsesystem gjennom Verdsbanken, Det globale fondet, GAVI og WHO blir eit grunnlag for ueigna ressursmobilisering før ein finn ut korleis helsesystemet best kan styrkast. Det er ikkje bevist at Det globale fondet og GAVI eignar seg til å finansiere styrking av helsesystem.
- > Noreg og andre bilaterale partnerar må vere sterkare til stades på landnivå. Noreg bør snakke med ei stemme og konsolidere norske innspel i internasjonale fora både på det operasjonelle og det politiske planet.

Studie 2/2009

Evalueringer av multilaterale organisasjoners miljøbistand

A Synthesis of Evaluations of Environmental Development Assistance by Multilateral Organisations

Gjennomført av: Nordic Consulting Group

ISBN: 978-82-7548-420-6

[Download](#)

Evaluering av:

Multilaterale organisasjoner som har sentrale roller i den norske handlingsplanen for miljø i utviklingssamarbeidet. Disse organisasjonene mottok noe over 1,5 milliarder kroner i støtte på dette området i treårsperioden 2005-07.

Formål:

Hovedformålet var å klarlegge dokumenterbare resultater av miljøinnsatsen til ulike FN-organisasjoner og Verdensbankens og deres evne til å gjennomføre slike tiltak. Det var også et ønske å få vurdert om støtten har gitt Norge større innflytelse og bidratt til større effektivitet i den miljørelaterte bistanden. Det var også et mål å få belyst sterke og svake sider ved de ulike organisasjonene, inkludert hvilke som best kan bidra til å få gjennomført miljøhandlingsplanens mål.

Funn:

Studien bygger sine vurderinger på 16 nyere evalueringsrapporter og fagartikler. De fleste rapportene var utarbeidet for andre formål enn å belyse resultatene av norsk miljøbistand.

Når det gjelder Norges nytte av å kanalisere midler gjennom de enkelte organisasjoner, konkludert studien med at:

- > De multilaterale utviklingsbankene og Det globale miljøfondet (GEF) er best egnet som kanal, med de internasjonale frivillige organisasjonene deretter og FN-systemet lavest.
- > Det er i første rekke Verdensbanken og Det globale miljøfondet GEF som kan dokumentere resultater i forhold til den norske handlingsplanen. Tiltak finansiert gjennom Banken blir best dersom de er knyttet til dens egne satsingsområder.

- > Bistand gjennom GEF til utviklingsbankene, FNs utviklingsfond (UNDP) og FNs miljøprogram (UNEP) er ofte vellykkede. GEFs prosjekter har høye transaksjonskostnader og tidkrevende prosesser, men kan vise til globale resultater.
- > Kjernestøtte til FNs organisasjon for mat og landbruk (FAO), UNDP og Det internasjonale instituttet for miljø og utvikling (IIED) har liten eller ingen tilleggsverdi for Norge på miljøområdet. Videre miljørelaterte bevilgninger til disse organisasjonene forutsetter effektivisering.
- > I UNDP har GEF-prosjekter vært effektive. FAO kan vise til relevante resultater for enkeltprosjekt på landnivå, men organisasjonen er ofte ineffektiv, uflexibel og har høye administrasjonskostnader. IIED er spredt på for mange områder, men organisasjonen oppnår resultater innen visse nisjer.
- > Det er vanskelig å få dokumentert tilleggsverdien av å bruke UNEP som kanal. UNEP har i dag et bredt spekter av mål som må sies å være relevante, men legger mer vekt på bruken av ressurser enn på resultatstyring. Det samme kan sies om FNs bosetningsprogram (UN-HABITAT), som generelt har høye kostnader og er lite effektiv.
- > Den internasjonale naturvernunionen (IUCN) har vært unik i å bringe sammen ulike miljøer globalt, og den kan dokumentere resultater som er interessante for den norske handlingsplanen. Men nytteverdien for Norge har gått ned de siste årene.
- > Kommisjonen for bærekraftig utvikling (CSD) har få dokumenterte resultater å vise til. Det har derfor lite merverdi – kanskje heller en kostnad – for Norge å fortsette støtten til CSD og de globale FN-konferansene.

Disse vurderingene stemmer i stor grad med en studie som ble gjennomført omtrent samtidig på oppdrag av svensk bistandsforvaltning (SIDA).

Studie 2/2009

Studiens anbefalinger:

- > Norge bør i større grad utnytte de ulike multilaterale organisasjonenes kompetansemessige fordeler.
- > For den miljørelaterte bistanden gjennom Verdensbanken og utviklingsbankene er det viktig å utvikle nye globale program på områder hvor Norge har kompetansemessige fordeler og Banken kan bruke sin rolle som global med-spiller.
- > Norge bør fortsatt gi støtte til GEF, men bidra til restrukturering og større effektivitet.
- > Støtten via FAO og UNDP bør følges aktivt opp på områder hvor disse har komparative fordeler.
- > Norsk støtte til UNEP, FNs bosetningsprogram UN-HABITAT og IIED bør begrense seg til områder hvor de har sterk faglig kompetanse sammenlignet med andre multilaterale organ. IUCNs virksomhet bør i større grad støttes over andre budsjett enn bistandsbudsjettet.

De multilaterale utviklingsbankene og Det globale miljøfondet (GEF) er best egnet som kanal, med de internasjonale frivillige organisasjonene deretter og FN-systemet lavest.

Studie 3/2009

Norsk støtte til næringsutvikling på Sri Lanka

Evaluation of Norwegian Business-related Assistance:
Sri Lanka Case Study

Gjennomført av: DevFin Advisers

ISBN 978-82-7548-451-0

Download

Evaluering av

Norsk støtte til næringsutvikling på Sri Lanka, som har omfattet rundt 25 millioner kroner per år de 8-9 siste årene, eller 10-15 % av den norske bistanden til landet.

Formål

Rapporten inngår i en større evaluering av norsk støtte til næringsutvikling som har som hovedformål å dokumentere og vurdere tidligere gjennomføring og resultat. I tillegg var oppgaven å analysere mulighetene for å forbedre bistanden både i tidligere og nye partnerland, samt gi råd om framtidig policy og retningslinjer.

Funn

Tiltakene har vært mangfoldige, blitt formidlet gjennom mange kanaler og lite koordinert. En vesentlig andel har hatt som mål å oppmuntre norske bedrifter til å investere og starte samarbeid med partnere i Sri Lanka.

- > Den næringsrelaterte bistanden til Sri Lanka har bidratt til virksomhet som neppe hadde vært gjennomført uten den norske støtten, og den har som helhet vært nyttig. Unntaket kan være norske tiltak innen mikrofinans, hvor det er mange tilbydere. Tiltakene har vært gjennomført rimelig bra, men resultatrapporteringen har vært svak. Kostnadseffektiviteten har variert men stort sett vært akseptabel, med unntak av støtte til et handelskammer som har gitt lite resultat de siste årene.
- > Den norske bistanden gjennom Norad har trolig bidratt til etablering av 1500 direkte arbeidsplasser, de fleste for kvinner. Bistand har stått for en betydelig andel av de norske investeringene i landet, som til sammen har vært på 30-40 millioner kroner per år etter 2000. En stor del av den økte eksporten fra Sri Lanka til Norge, som nå er på rundt 160 millioner kroner per år, har sin bakgrunn i den norske næringsbistanden.

- > Resultatene er små sett i forhold til størrelsen på Sri Lankas økonomi. Norske investeringer og eksport til Norge utgjør under 1 % av henholdsvis utenlandske investeringer og eksporten fra landet. Norads program har vært lite (ca. 8 millioner kroner årlig), og har hatt en akseptabel kostnadseffektivitet. Tiltakene har stort sett vist seg levedyktige, selv om forholdene i landet er krevende og det er små og mellomstore norske bedrifter som har vært involvert.
- > Match-Making-programmet har vært et effektivt tiltak som har mobilisert 330 norske små og mellomstore bedrifter. De fleste støttede bedriftene har overlevd, men resultatrapportering og kvalitetssikring når det gjelder helse, miljø og sikkerhet har vært svak. Norads låneordninger (som ble avsluttet i 2000) har bidratt til overføring av kunnskap innen landbruk og båtproduksjon og økt eksport. Kostnader per skapt arbeidsplass så vel som lønnsomheten har vært lav.
- > Evalueringen peker på enkelte bekymringsfulle elementer i Norads tiltak. Det viktigste er risikoen for at programmet kan ses på som støtte til å flytte farefull industriell virksomhet ut av Norge. Dessuten kan enkelte organisasjoner bli for avhengige av norsk støtte, og det har vært mangelfull koordinering mellom involverte norske NGO-er.

Anbefalinger

Anbefalinger vil først foreligge når de andre delstudiene (i Bangladesh, Sør-Afrika og Uganda) er gjennomført og analysert.

Den norske bistanden gjennom Norad har trolig bidratt til etablering av 1500 direkte arbeidsplasser, de fleste for kvinner.

Studie 4/2009

Grunnlagsstudie for evaluering av den norske miljøhandlingsplanen

Norwegian Environmental Action Plan – Baseline study

Gjennomført av: Scanteam

ISBN: 978-82-7548-466-4

[Download](#)

Formål

Den norske handlingsplanen for miljørelatert bistand (2006) forutsetter at resultatene av tiltakene skal evalueres etter at planperioden er over, det vil si etter år 2015. Hovedformålet med denne studien er å bidra til et bedre grunnlag for senere evaluering gjennom å dokumentere startsituasjonen.

Studien skaffet til veie data og indikatorer for å vurdere miljø- og levekårsendringer i tre land, Malawi, Tanzania og Indonesisk Papua, og dekker miljø av ulike typer (regnskog, intensive landbruksområder og områder hvor klimatilpasning kan bli viktig i årene som kommer).

Noen delmål var:

- > Å vurdere relevansen av eksisterende data og nasjonale rapportsystem om miljø og levekår.
- > Supplere eksisterende data om miljø og levekår i noen områder hvor norsk miljøbistand er vesentlig.
- > Klarlegge tolkningsproblemer og andre faktorer som sannsynligvis vil påvirke gjennomføringen av de norske miljøtiltakene.

Funn

- > Baseline rapporten gir omfattende opplysninger om miljø og levekår i enkelte områder med norske støttede miljøtiltak, i tillegg til kort å vise i hvilken grad miljø har vært integrert som et tverrgående tema i norsk bistand i Malawi og Tanzania.
- > Det foregår en utpining av naturressursene i enkelte områder i Malawi og Tanzania, og delvis også i Papua.
- > Mange familier har for lite landbruksjord. Nitti prosent av de afrikanske familiene som er studert er bekymret på grunn av lav matvaresikkerhet. Egenprodusert mat rekker bare til 6 måneder i året eller mindre. Husholdningene er i økende grad avhengige av å skaffe ekstraintekter fra småjobber eller skogområder i nabolaget.

- > Avskoging er et problem, forårsaket av illegal hogst, rydding av nye landbruksmark, innsamling av brenneved og produksjon av trekull. Erosjon er et økende problem.
- > De studerte husholdningene i Tanzania og Malawi har lite husdyr og har ikke tilgang til okser for pløying eller annet tungt arbeid. Jorda blir bearbeidet med hakke, og avlingen blir transportert på hodet eller ryggen.
- > Uten husdyr er det lite tilgang på gjødsel og avlingene er små. Åtti til 100 prosent av husholdningene har ikke tilgang til innsatsvarer eller jordbruksveiledning.
- > Nitti prosent av husholdningene i den lokale studien i Tanzania oppga at vannet de hadde verken var trygt å drikke eller tilstrekkelig til irrigasjon. Halvparten av husholdningene i Malawi hadde ikke trygt drikkevann. Dette bidrar nok til mye sykdom som påvirker levekårene på en rekke måter, og bidrar også til høy dødelighet.
- > De norske miljøtiltakene i de afrikanske studieområdene har som formål å bedre forvaltningen av naturressursene, og å bidra til redusert avskoging. Tiltakene berører store befolkningsgrupper og omfatter veiledning på landsbynivå og stryking av forvaltningsinstitusjoner som har ansvar for naturvern og landbruk. Et av tiltakene i Tanzania har som formål å redusere energibehov og avskoging ved hjelp av mer effektive ovner som reduserer forbruket av brenneved eller trekull.

Anbefalinger

- > Resultatene av den norske miljøhandlingsplanen kan en først vurdere når oppfølgende studier og sluttevalueringen er gjennomført. Men studien viser at fattigdom fører til en ond sirkel av ikke bærekraftig bruk av naturressursene, ressurstapping og ytterligere fattigdom.
- > Situasjonen forsterkes av den høye befolkningsveksten i de tre landene. Det trengs betydelige investeringer og sosiale endringer for å opprettholde miljøet og levestandarden. Å involvere og lære opp lokalbefolkningen i felles forvaltning av naturressursene vil være viktig.

Verdensbanken

Skogvern som tiltak mot tropisk avskoging

Independent Evaluation Group (Verdensbanken):
Protected Area Effectiveness in Reducing Tropical Deforestation:
A Global Analysis of the Impact of Protection Status

ISBN: 978-1-60244-123-1

Download

Studie av:

Effekten av ulike typer skogvern på tropisk avskoging i Latin-Amerika, Afrika og Asia.

Formål og metode:

Kartlegge effekten av ulike typer skogvern på avskoging. Satellittdata av skogbranner ble brukt som mål på avskoging, mens IUCNs vernekategorier ble brukt for å undersøke effekten av ulike typer skogvern.

Funn:

- > Verneområder har en vesentlig lavere avskoging enn skogsområder uten vernestatus. Dette gjelder selv etter å ha korrigert for andre faktorer som kan ha innvirkning på avskogningen, f.eks. terreng, klima og tilgjengelighet.
- > Områder med lavere vernestatus, der lokalbefolkningen har adgang, er minst like effektive for å redusere avskogingen som strengere verneområder. Det mest effektive vernekategorien i Latin-Amerika er urfolksterritorier. Slike verneområder finnes ikke i de andre verdensdelene.

Verneområder har en vesentlig lavere avskoging enn skogsområder uten vernestatus.

ALNAP 2010

Tilstandsrapport for det internasjonale humanitære systemet

The State of the Humanitarian System.
Assessing performance and progress. A pilot study

Gjennomført av: Humanitarian Outcomes

ISBN: 978-1-907288-15-9

[Download](#)

Evaluering av:

ALNAP (Active Learning Network for Accountability and Performance in Humanitarian Action) var oppdragsgiver for denne studien av det internasjonale systemet for humanitær bistand. Evalueringsavdelingen er medlem av ALNAP og har for tiden en representant i styret.

Studien vurderer den internasjonale hjelpen etter store katastrofer i de senere år, og bygger på så vel egne undersøkelser (blant annet intervjuer med over 200 hjelpeorganisasjoner) som et stort antall tidligere kartlegginger og evalueringer av humanitær innsats. Det er planlagt å gjenta studien med to-tre års mellomrom.

Formål:

Formålet var å utvikle et rammeverk til å analysere bistand på det humanitære området, gjennomføre en første analyse og trekke lærdommer for videre internasjonalt arbeid på det humanitære området.

Funn:

- > Tallet på personer som arbeider med humanitær bistand globalt har vokst med seks prosent per år det siste tiåret og ligger nå omkring 210 000. I 2008 ble ca. USD 6,6 milliarder fordelt fra giverne til internasjonal nødhjelpsinn-sats, en tredobling siden begynnelsen av tiåret.
- > En hovedkonklusjon er at det har skjedd en positiv utvikling på de fleste områder, blant annet når det gjelder koordinering, finansieringsmekanismer og redskaper for vurdering. Ansvarlighet overfor målgruppene er fortsatt svakt.
- > Selv med mer penger og flere folk og bedre dekning enn før, er det fortsatt et stykke igjen til behovene er dekket (ca. 85 % dekning i 2007 og 2008 i forhold til registrerte behov).
- > De økte bevilgningene fordeles mer rettferdig mellom sektorer og nødhjelpssituasjoner enn før takket være nye felles finansieringsordninger.
- > Usikkerhet for hjelpearbeiderne er en økende bekymring.
- > Kvaliteten på og bruken av behovsanalyser har økt. Prioriteringene har blitt bedre, blant annet takket være en imponerende utvikling av nye metoder. Mer bruk av kontantoverføringer og vekt på å styrke levekår og fremme utvikling av markeder, har også bidratt til økt relevans. Mange hjelpearbeidere mener imidlertid at arbeidet lider under at rammede grupper ikke blir trukket godt nok med i analyser og programutvikling.
- > Hjelpen kommer oftere enn før til rett tid. Beredskap gjennom etablerte beredskapsordninger og nye mekanismer, som FNs sentrale nødhjelpsfond CERF, har bidratt til dette. Bedre samarbeid internt i FN har bidratt til bedre koordinering, skjønt det har medført større administrative kostnader.
- > Koordinering lider fortsatt ofte av svak overordnet ledelse og koordinering, og stillingen til FNs humanitære koordinator bør styrkes. En styrket rolle for regionale organisasjoner og økt bruk av konsortier med frivillige organisasjoner har virket positivt. Mange evalueringer peker imidlertid på

Hjelpen kommer oftere enn før til rett tid.

ALNAP 2010

fortsatte svakheter knyttet til oppfølging, overvåking og analyse av forholdene i katastrofeområdene.

- > Det satses fortsatt for lite på lokal og nasjonal kapasitetsbygging, og det internasjonale hjelpeapparatet overstyrer ofte, med fare for å underminere lokale krefter. Men det finnes positive unntak, og det ser ut til å vokse frem en økt bevissthet om disse forholdene. Etablering av klagemekanismer og åpenhet om hjelpeprogrammene er blitt vanligere.
- > Kostnadseffektivitet og risiko for korrupsjon får fortsatt lite oppmerksomhet. Krav om å redusere administrasjonskostnadene kan føre til at det investeres for lite i nøkkelkompetanse som trengs for å bli mer effektive. Det råder imidlertid enighet om at fordelene ved koordinering er større enn kostnadene.
- > Samsvar med humanitære prinsipper og relevante lover og konvensjoner er vanskelig å måle. Hjelpeorganisasjonene opplever manglende respekt for menneskerettigheter og humanitære prinsipper både fra stridende parter og fra givermyndigheter og deres militære. Dette henger sammen med at nødhjelpen integreres mer med bredere utenrikspolitiske mål. FNs integrerte og fredsbevarende operasjoner sees som mindre truende enn det økende engasjementet fra vestlige militære i konflikter.
- > Beskyttelse av det humanitære systemet får mer oppmerksomhet, med utvikling av ny politikk og nye retningslinjer. Det er fortsatt usikkerhet om hva kravet om beskyttelse skal innebære og hvem som er ansvarlig. Mangelfull forståelse av lovverket, bruk av uerfarent personell, svak kvalitet på beskyttelsesarbeidet og brudd på konfidensialitet, er forhold som har ført til kritikk.

Tallet på personer som arbeider med humanitær bistand globalt har vokst med seks prosent per år det siste tiåret og ligger nå omkring 210 000.

Danish Institute for International Studies

2009

Avbinding av bistand

Aid Untying: Is it working?

ISBN: 978-87-7605-352-9

Download

Studie av:

Utviklingskomiteen i Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling (OECD/DAC) anbefalte i 2001 sine medlemmer å gjøre bistanden mer uavhengig av egne varer og tjenester (avbinding). Begrunnelsen var at dette ville gi mottakerlandene mer innflytelse, stimulere deres forvaltning og næringsliv, og gi mer bistand for pengene.

Studien inngår i en større fellesevaluering av gjennomføringen av Paris-erklæringen om bistandseffektivitet. Studien bygger blant annet på studier av Norge og fire andre giverland.

Formål:

Formålet med evalueringen var å vurdere fremdriften for avbinding og i hvilken grad avbinding hadde påvirket bistands-effektivitet. Evalueringen skulle også gi råd om videre tiltak på området.

Funn:

- > Mange krav om kjøp av varer og tjenester i giverlandet har blitt fjernet
- > Videre avbinding har funnet sted. Andelen ubundet bistand til de minst utviklede landene har økt fra under halvparten til over 80 %
- > Både 2001-anbefalingen og Paris-erklæringen om bistands-effektivitet (2005) har bidratt til fremgangen
- > Matvarebistand og det meste av faglig bistand var unntatt fra anbefalingen, og avbindingen er kommet kortere på disse områdene

- > I mottakerlandene legger en særlig vekt på at avbinding er viktig for lokal forvaltning og næringsliv
- > Studien bekrefter at avbinding fremmer lokal sysselsetting og næringsliv men peker på at noen lokale markeder er så svake at det forsinker reell avbinding
- > Samfinansiering fremmer avbinding, eierskap og tilpasning til lokal forvaltning i større grad enn andre bistandsformer
- > Prosjektbistand er imidlertid fortsatt en dominerende bistandsform og medfører ofte uformelle bindinger. Innkjøp av ekspertbistand fra giverlandet blir ofte begrunnet med tidspress eller svak lokal kapasitet
- > Verdensbanken har kommet lenger enn DAC-medlemmer med avbinding
- > Norge får honnør for omfattende avbinding. Rapporten peker imidlertid på at økt vekt på norske kompetanseområder (petroleum, miljø) medfører fare for ny binding til norsk ekspertise

Anbefalinger:

- > DAC-medlemmer bør avbinde mer, også faglig bistand og matvarehjelp, og rapportere bedre om utviklingen
- > Videre avbinding bør ledsages av tiltak for å styrke lokal konkurransekraft
- > Også fag- og prosjektstyringsekspertise bør i økende grad søkes innkjøpt lokalt eller regionalt
- > I giverland der avbinding hindres av generelle innkjøpsregler, bør en søke unntak for bistandsmidler
- > Rapportering om avbinding bør inn i medlemmenes årsrapporter til DAC og i DAC-fagfelleevalueringene

Hjelpen kommer oftere enn før til rett tid.

Bruken av evalueringane frå 2005 og 2006

Evalueringsavdelinga har gått gjennom oppfølginga av evalueringsrapportane som vart lagde fram i 2005 og 2006 for å undersøkje kva tiltak som er gjennomførde og eventuelle policy-endingar som er gjorde etter at rapportane vart framlagde.

2005/1 Norads stipendprogram

Evalueringa peika på behovet for å auke utviklingsrelevansen av stipendprogrammet gjennom val av emne i studiane og ved lokaliseringa av dei. Målet burde vere å forankre meir kunnskapsbygging og læringskapasitet i utviklingslanda. Programmet burde grunnast meir på etterspørsel, og studiane måtte i langt større grad utviklast i samarbeidslanda. Rapporten tilsa at ein kunne få meir for pengane ved å harmonisere verksemda betre med kvoteordninga for studentar under det nåverande Kunnskapsdepartementet. Talet på brukarland, sektorar og kurs burde avgrensast sterkt. Det var nødvendig å setje inn tiltak for betre styring og rammeverk, for å styrke institusjonsutvikling og for å satse meir på utvikling av fellesgrader (joint degrees). Det burde gjerast ein omfattande kritisk gjennomgang med ekstern deltaking etter 3-4 år.

Stipendprogrammet vart lagt om vesentleg i tråd med tilrådingane frå evalueringa. Det norske masterprogrammet NOMA – som det nå heiter – gir støtte til mastergradsprogram som er etablert og utvikla i Sør i samarbeid med norske institusjonar. Studiane går i hovudsak føre seg ved universitet og høgskular i Sør, mot tidlegare i Norge. Talet på brukarland er i prinsippet avgrensa til ni norske samarbeidsland, sjølv om andre utviklingsland kan bli inkluderte. I praksis har det skjedd ein reduksjon av talet på brukarland, men ikkje i så stor grad som tilrådinga tilsa. Arbeidsgivarar i Sør er komne sterkare inn i utveljinga av studentar ved at desse normalt skal ha ein arbeidsplass å gå tilbake til når studiane er fullførde. Arbeidsgivarane er

også komne sterkare inn i samarbeidet om studieinnhald på felt som olje og energi, medan resultatane i så måte er meir beskjedne når det gjeld likestilling og kjønn, godt styresett, fred og konfliktløsning. Den kritiske gjennomgangen kom i 2009 i form av ei ekstern evaluering av NOMA. Denne evalueringa viste at det bør gjerast atskillig meir for at programmet skal bli meir etterspørselsretta.

2005/2 Kvinner Kan-programmet på Vest-Balkan

Evalueringslaget peiker også på at utviklinga går så raskt at det er behov for store endingar, både når det gjeld ein del svakhetar som det vart peika på i 2005 og når det gjeld forhold som har komne fram seinare.

Programmet var eit samarbeidsprosjekt mellom Norsk Folkehjelp og Arbeidarpartiet sitt kvinnenettverk. Det tilbød organisatorisk og politisk skoloring av kvinner som var aktive i det offentlege liv på Vest-Balkan, med det formålet å styrke stillinga deira i samfunnet. Evalueringa konkluderte med at programmet i stor grad hadde fungert bra, men at det var for avhengig av ekstern finansiell støtte. Tilrådinga var difor å utvikla ein strategi for økonomisk berekraft.

Høyringa viste at det var usemje om tilrådingane om at dei norske partane burde begynne å trekkje seg ut av samarbeidet, med ein plan for å sikre berekrafta etterpå.

På bakgrunn av tilrådingane i evalueringa etterlyste Utanriksdepartementet ein utfasingsplan med vekt på å gjere dei lokale partnarane i programmet berekraftige. Ifølgje Norsk Folkehjelp vart denne utfasingsplanen noko forseinka på grunn av kapasitetsproblem i organisasjonen. På same tid vedtok Norsk Folkehjelp å fase ut alle sine aktivitetar på Vest-Balkan innan 2012, og i denne samanhengen vart Kvinner Kan-programmet avslutta etter at Utanriksdepartementet gav eit siste tilskott til programmet i 2008. Norsk Folkehjelp gjennomførte likevel ei undersøking av berekrafta til dei lokale partnarorganisasjonane i 2008. Undersøkinga viste at av 13 lokale partnarar i 2008 mottok over halvparten mellom 40 og 100% av budsjettkostnadane sine frå Norsk Folkehjelp. Som eit ledd i å tryggje berekrafta til desse organisasjonane støtta Norsk Folkehjelp så seint som i 2009 eit seminar der partnarane fekk opplæring i å søkje støtte gjennom ulike EU-ordningar. Norsk Folkehjelp planlegg og å nytte nokre av dei lokale nettverksorganisasjonane frå Vest-Balkan i tilsvarande program i andre land, som Kviterussland og Russland.

2005/3 var ein gjennomgang av andre rapportar, Inga evaluering

2005/4 Noregs rammeavtale med FNs miljøprogram UNEP

Føremålet med evalueringa var å klarleggje styrker og svakheter med den dåverande rammeavtalen mellom Noreg og UNEP, og å vurdere dei viktigaste strategiske alternativa for utforming av den kommande programavtalen.

Utanriksdepartementet, Miljøverndeptementet og UNEP utforma svar på evalueringssrapporten med vurdering av evalueringa og reaksjon på tilrådingane.

Evalueringssavdelinga tilrådde mellom anna at rapporten skulle leggjast til grunn for ein ny rammeavtale med UNEP, at UD skulle følgje opp arbeidet med å få etablert eit betre kvalitetssikrings- og rapporteringssystem hos UNEP og få gjennomført gjennomgangar av nye resultatrapportar frå organisasjonen. Vidare skulle UD arbeide for å få til betre harmonisering av det norske trustfondet med andre lands trustfond. Tilrådingane frå evalueringssrapporten vart lagt til grunn for ein ny rammeavtale mellom Noreg og UNEP og programavtale for 2006/07.

Nesten fire år seinare har UNEP presentert ein strategi og ein evalueringssplan for betre resultatrapportering. Truleg har den norske evalueringa bidratt til at spørsmålet er komme på dagsordenen. Det er ikkje dokumentert at det er gjort gjennomgangar av UNEP sine resultatrapportar eller at ein frå norsk side har arbeidd for harmonisering av ulike givarlands trustfond.

2005/5 Strategien for kvinner og likestillingsarbeidet i utviklings-samarbeidet

Føremålet med evalueringa var todelt. For det første skulle ho gi kunnskap om sentrale forhold i samband med gjennomføringa av strategien, nærmare bestemt gi ei vurdering av tilgjengeleg kapasitet, verktøy og opplæring. For det andre vart evalueringa gjort for å lære meir om korleis Noreg kan fremje likestilling i bilateralt utviklingssamarbeid.

Evalueringa konkluderte med at kvinner og likestilling hadde ein relativt framtrekande plass på policy-nivå i norsk utviklingssamarbeid, men at utfordringa låg i å setje planane ut i livet. Konsulentane tilrådde å operasjonalisere støtta til kvinner og likestilling i norsk utviklingssamarbeid. Rapporten tilrådde også at likestilling i større grad skulle synleggjerast i dialogen med samarbeidslanda og at den institusjonelle kapasiteten på området skulle styrkast. Vidare peika evalueringa på at rapporteringa på dette området var svak og burde styrkast.

Kritikken vart imøtekomme gjennom utarbeidinga av *Handlingsplan for kvinners rettigheter og likestilling i utviklings-samarbeidet (2007-2009)* som vart lagt fram tidleg i 2007. Handlingsplanen tok sikte på å rette opp dei svake sidene som vart avdekkja i evalueringa gjennom meir vekt på målretta innsats, styrka institusjonell kompetanse og kapasitet på kvinner og likestilling både i Utanriksdepartementet, Norad og på utestasjonane, samt krav om betre rapportering frå arbeidet med kvinner og likestilling.

Ein gjennomgang av handlingsplanen vart gjort i 2009, der ein vurderte i kva grad ein hadde lykkast med å rette opp dei svake sidene som det vart peika på i evalueringa. Gjennomgangen viste at kvinner og likestilling står høgt på den politiske dagsorden i Noreg også i dag, men at det er vanskeleg å vurdere i kva grad likestilling er synleggjort i dialog med samarbeidsland. Når det gjeld styrking av kapasitet og kompetanse på området, fann gjennomgangen at dette no var betra, mellom anna gjennom tilsetjing av fleire rådgjevarar på dette området i Utanriksdepartementet og i Norad, men at kapasiteten på utestasjonane fortsatt var svak. Opplæring på området har ifølgje gjennomgangen ennå ikkje funne si rette form, og rapporteringa må framleis styrkast.

2006/1 Samarbeid mellom utdanningsdepartement (Norge, Zambia og Nepal)

Det var to føremål med evalueringa. Ho skulle gi kunnskap om interdepartementalt samarbeid som modell i utviklingssamarbeidet, og spesielt vurdere samarbeidet mellom Kunnskapsdepartementet i Norge og utdanningsdepartementa i Zambia og Nepal.

Evalueringa fann at potensialet i denne spesielle samarbeidsmodellen ikkje hadde vore godt nok utnytta, sjølv om samarbeidet var til nytte for dei som deltok og hadde ført til organisatorisk kapasitetsstyrking på enkelte nivå i forvaltninga i samarbeidslanda. Samarbeidet blei vurdert meir positivt for Nepal enn for Zambia. Rapporten hadde ei rad tilrådingar, både generelle og for dei to landa spesielt, mellom anna knytte til behov for å klargjere roller, ansvar, finansieringsformer og prioritering frå Zambia og Nepal. Dersom samarbeidet skulle vidareførast i dei to landa måtte det samordnast med annan bistand, og det var eit klart vilkår at samarbeidet var ønskt og prioritert frå samarbeidslandet si side.

Oppfølginga av evalueringa følgde dei to spora som vart lagde, eitt generelt og eitt landspesifikt. Med utgangspunkt i Utanriksdepartementets oppfølgingsplan vart det nedsett ei arbeidsgruppe i Norad som i februar 2009 la fram ei erfaringskartlegging og eit notat om institusjonssamarbeid mellom norske departement og direktorat og samarbeidsland i Sør. Ulike modellar for slikt samarbeid vart diskuterte. Utanriksdepartementet gav sitt svar til notatet, men det er ikkje dregne konklusjonar av policykarakter. Men desse dokumenta blir brukte som grunnlag for utvikling av nye samarbeidsavtaler, for eksempel i Bangladesh.

Utanriksdepartementet bad ambassadane i Zambia og Nepal, i samarbeid med Norad, om å nytte vurderingane og tilrådingane i rapporten i oppfølginga av institusjonssamarbeidet. I Zambia vart samarbeidet, i samråd med zambiske styresmakter, avvikla i 2008. I Nepal, der det var stor interesse frå styresmaktene si side for å vidareføre institusjonssamarbeidet, har dette halde fram innafor rammene av eit sektorprogram for utdanning som Norge bidrar til. Det blir gjennomført ein sluttgjennomgang av institusjonssamarbeidet i 2010, og eventuelt framhald i samarbeidet vil då bli vurdert.

2006/2 Fredskorpset

Føremålet var å evaluere i kva grad verksemda i Fredskorpset var i tråd med dei overordna måla for utviklingssamarbeid, å vurdere prestasjonar og måloppnåing med tanke på læring og å bidra med tilrådingar for Fredskorpset si verksemd i framtida. Rapporten konkluderte med at Fredskorpset er ein rimeleg effektiv reiskap for å gjennomføre overordna mål for norsk samarbeid med utviklingsland, og at det har funne ein eigen nisje i dette samarbeidet. Utvekslinga gir gode resultat for den enkelte deltakar, men nytten for institusjonane dei representerer er mindre. Utveksling mellom land i sør er det mest effektive. Det vart etterlyst ein strategi for Fredskorpset sitt kommunikasjonsarbeid.

Evalueringa vart brukt under utforming av ein strategisk plan for Fredskorpset for perioden 2006 til 2011. Fredskorpset gjorde i relativt grundige tilbakemeldingar til Utanriksdepartementet greie for si oppfølging av evalueringa. Det var ikkje nødvendig å gjere endringar i vedtektene. Det vart i 2007 gjort ein gjennomgang av kommunikasjonsarbeidet, og ein ville bruke meir ressursar på sør-sørsamarbeid. Ein del andre tilpassingar var også mogleg innafor vedtektene slik dei er.

Ein ekstern gjennomgang av Fredskorpset i 2009 vurderte oppfølginga etter evalueringa i 2006. Gjennomgangen viste at fleire av tilrådingane var gjennomførte. Eit par tilrådingar om å styrke overvaking og struktur i Sør var ikkje følgde opp, noko som i følge rapporten frå gjennomgangen verke negativt inn på effektiviteten i verksemda. Oppsummert seier denne rapporten av FK er eit vellykka føretak som har skapt mange framtidige leiarar og endringsagentar og mange gode resultat på ulike område. Men på grunn av svak overvaking var det vanskeleg å dokumentere desse resultatata godt nok.

2006 Fleirgivarevaluering av budsjettstøtte som bistandsform

Denne evalueringa, der mange givarland deltok, var den første omfattande freistnaden på å systematisere erfaringar og resultat av budsjettstøtte, og omfatta i alt sju land. Evalueringa fann at budsjettstøtte kan vere ein effektiv, føremålstenleg og berekraftig måte å støtte nasjonale strategiar for fattigdomskamp på. Budsjettstøtte kan ha ei rad positive verknader på givarharmonisering, tilpassing til landets egne system, kostnadseffektivitet i offentleg forvaltning og støtte til nasjonale reformprosessar. Men rapporten viste også at risikofaktorane ved budsjettstøtte, ikkje minst politiske tilhøve, kan vere store.

Rapporten har i stor grad lege til grunn for norsk politikk når det gjeld budsjettstøtte. Det vart halde eksternt presentasjonsseminar og fleire møte i bistandsforvaltninga som bidrog til å spreie informasjon om resultat og tilrådingar i rapporten. Både Utanriksdepartementet og fagavdelinga i Norad oppfatta evalueringa som svært nyttig. Den gav viktige positive bidrag ved å skaffe fram eit meir solid fagleg grunnlag for gjennomgangar og anna fagleg rådgiving om budsjettstøtte frå Norads side. Dei viktigaste tilrådingane vart innarbeidde i reviderte norske retningslinjer for budsjettstøtte i 2007. Denne politikken har og blitt reflektert i årlege statsbudsjett og i Stortingsmelding 13 om norsk utviklingspolitikk i eit endra handlingsrom i 2009.

2006 Fleirgivarerevaluering av internasjonale bistand etter tsunamien

Dette var ein omfattande evaluering der mange bistandsorgan deltok. Rapporten konsentrerte seg om den umiddelbare responsen til katastrofen og arbeidet dei første 11 månadene etterpå.

Evalueringa fann at det var den reine nødhjelpa som var mest effektiv, medan innsatsen var mindre vellykka når det gjaldt å rehabilitere og bygge opp att. Lokal befolkning og lokal kompetanse vart ikkje godt nok brukt i arbeidet. Det vart også peika på store manglar i koordinering. Ei viktig tilråding var at humanitær bistand burde leggjast om frå fokus på levering av tenester til betre tilrettelegging for at dei aktuelle samfunna blir sette i stand til sjølve å styre nødhjelp og rehabilitering etter eigne prioriteringar.

Evalueringsrapporten var eit bidrag inn i ein kontinuerleg diskusjon om korleis humanitær bistand kan gjerast og samordnast betre, der både statlege styresmakter og frivillige organisasjonar deltar. Mykje av oppfølginga av evalueringsrapporten har skjedd gjennom internasjonale prosessar som Noreg er med i. Men evalueringa av tsunami-innsatsen spela også inn i eigne prosessar som har ført til endringar i norsk handtering av den humanitære bistanden.

I 2007 kom ei stortingsmelding om norsk politikk for førebygging av humanitære katastrofar, og ein humanitær strategi vart lagt fram hausten 2008, etterfølgd av ein stortingsmelding om norsk politikk på det humanitære området.

I pakt med denne politikken vart den første årsmeldinga (for 2008) om norsk humanitær politikk lagt fram av Utanriksdepartementet. Evalueringa har truleg vore med og påverka dei endringane i det konkrete arbeidet i norsk forvaltning som desse dokumenta inneber. Det blir nå lagt meir vekt på førebygging enn tidlegare. Og nærleiksprinsippet skal leggjast til grunn for førebygging og rehabilitering. Det blir lagt større vekt på kvinne- og likestillingsspørsmål i samband med humanitære kriser. Miljø- og klimaspørsmål står sentralt. Det skal leggjast vekt på at lokalt eigarskap og medverknad er viktig. Det blir nå også gjort avtalar om bidrag over fleire år til viktige partnerar på feltet, noko som er i samsvar med tilrådingane i evalueringsrapporten.

Oppfølging av evaluering

Evalueringen	Evalueringsløpenr.	EVALS oppfølgingsnotat til UD	Vedtatt oppfølgingstiltak i UD	Rapport om oppfølging
Petroleumbistand	2007/1	22.06.2007	05.10.2007	Norad/OFU rapportert noe
Vannkraftevaluering	2007/2	11.01.2008	15.04.2008	
Militære kjøretøy i hum. Bistand	2007/3	27.02.2008	Handlingsplan utarbeidet av Røde Kors	02.03.2009
Zambia, landevaluering	2007/4	26.05.2008	18.02.2009	17.03.2010
Guatemala, sivilt samfunn	2007/5	03.04.2008	Mars 2009	
NOREPS	2008/1	31.03.2008	02.08.2008	02.03.2009
Trustfund FESSD, Verdensbanken	2008/2	21.05.2008	30.10.2008	27.11.2009
Norsk innsats for hiv og aids	2008/4	12.01.2009	Desember 2009	
Utfasing av bistand	Felles	21.01.2009	Ingen plan anbefalt	
Forskningsinstitutters bidrag til fred	2008/5	13.03.2009	Under arbeid	
Fiskerisektoren	2008/6	03.04.2009	27.05.2009	
Nepal Utdanningsprogram	2009/1	Infoflak feb 2010	Oppfølging fra nepalske myndigheter	
Giverkontoret i Juba	2009/2	31.08.2009	Oppfølgingsvedtak i UD	
Frivillige org. i Nord Uganda	2009/3	20.03.2009	Under arbeid	
Linking Relief, Rehabilitation and Development II	Felles	07.08.2009	Ingen norsk oppfølging påkrevd	
Bistand til kulturarven	2009/4	30.09.2009		
Multilaterale miljøbistand	Syntese	08.10.2009	Ingen oppfølging påkrevd	
Norsk fredsinnsett i Haiti	2009/5	15.02.2010	Under arbeid	
Norsk Folkehjelp minerydding	2009/6	19.02.2010	07.04.2010	

2009

Norad

Direktoratet for utviklingssamarbeid

Postadresse

Postboks 8034 Dep, NO-0030 OSLO

Besøksadresse

Ruseløkkveien 26, Oslo, Norway

Tel: +47 22 24 20 30

Fax: +47 22 24 20 31

postmottak@norad.no

www.norad.no

